

ЧЕКОВНИ ЗАКОН

Од 29. новембра 1928. године,
обнародован у броју 295—XCIV „Службених Новина“
од 19. децембра 1928. године.

ЧЕКОВНИ ЗАКОН

Издање и облик чека.

§ 1.

Чек садржи: (1), (2)

1. означање да је чек, написано у самом слогу исправе, или ако је ова издана на страноме језику, израз који на томе језику одговара појму чека; (3)

2. безусловни упут (4) да се плати одређена свота новача (5), (5а) из трасантовог покрића; (6)

3. име онога који треба да плати (трасат); (7)

4. место где треба платити; (8)

5. означање места где је чек издан (9) и дан, месец и година кад је издан; (10)

6. потпис онога који је чек издао (трасант). (11), (12) и (13)

(1) — Овај § побраја састојке (елементе), који чине једну писмену исправу чеком. Како је чек у исто време и исправа и форма за закључење једног правног посла, то се има узети да је за закључење уговора о чеку потребно издати једну писмену исправу која има састојке побројане у овоме §-у. С обзиром на текст §-а 3. овог Закона одсуство ма и једног од ових састојака на једној исправи одузима јој карактер чека. Из тога се намеће закључак да су сви ови елементи битни састојци за постојање чека. Само и ако су сви овде побројани састојци битни, ипак има — као и код менице (Видети §§-е 1 и 2 Мен. Зак. и примедбу 1^о уз § 1) — извесних елемената, који се у датим случајевима не морају изречно навести, јер се по-

дразумевају по осталим означањима у исправи о чеку. Такви су састојци:

а) — из т. 4 = место плаћања. Ако се на исправи о чеку нарочито не назначи место плаћања, онда ће се, по законској претпоставци постављеној у ст. II §-а 3, сматрати за место плаћања оно место које је означено поред имена трасата. Дакле овде се један битни елеменат чека претпоставља да је написан на исти начин, као што је то и у Меничном Закону (ст. III §-а 2). Отуда овде треба применити иста правна правила која се имају применити на случај недостатка овог истог елемента у вученој меници. Обично ће увек на чеку бити означено какво место поред имена трасата, јер чековни примерци редовно и потичу од трасата, који их сам даје својим кореспондентима. Зато ће свакако бити врло редак случај да недостатак означања места плаћања на чеку произведе какве било тешкоће. Ипак за случај, ако би имали једну исправу о чеку без означања и места плаћања и ма каквог места поред имена трасата, онда ће овде случај бити тежи и интересантнији него код менице. Ако тих означања нема, онда сви састојци који чине услов за постојање менице не постоје, а кад та менична исправа нема ни те састојке, онда она нема све строгиости форме, те према томе — строго теориски узевши — нема ни формалног правног посла (уговора о меници). Али у Меничном Праву у том случају има лац менице може то место слободно допунити и тиме дати меници у питању пуноважни облик и садржину, јер је на то изречно овлашћен по ст. II §-а 16 Мен. Зак. Зато се то питање у Меничном Праву практично и не поставља. Међутим код чека ствар стоји сасвим другаче. Код чека је изречно у т. 4 §-а 23 Чеков. Закона наређено да пропис из ст. II §-а 16 Менич. Закона не вреди за чек. Отуда се овде добија једно сасвим друго решење. Овде у томе случају нема једног битног састојка, без њега нема ни исправе о чеку, па према томе ни формалног правног посла, уговора о чеку, који се њиме за-

снима. Зато треба овде бити обазривији при испуњењу чека, него код менице. Ипак има лац овакве крње исправе може на основу ње, као почетна писменог доказа, повести по Грађ. Суд. Поступку парницу за обешћење, засновану на материалним правним прописима из Општег Грађанског Права.

б) из т. 5 = означање места где је чек издан (али не и датума, који мора увек бити назначен на чековној исправи). Ако место издавања није назначено на исправи о чеку, онда се — по законској претпоставци из ст. III §-а 3 Чек. Зак. сматра да је она издата у месту које је означено покрај имена трасантовог, дакле као и у Меничном Праву.

У случају ако се ни на основу ове законске претпоставке не би могло извести где је чек означен онда ће се овде због недостатка једног битног елемента за постојање формалне исправе о чеку просто применити решење дато у предходном одељку (а) ове примедбе, где је — с обзиром да у нашем Чековном Праву по изречној вољи законодавца не важи пропис из ст. II §-а 16 (Видети т. 4 §-а 23 Чек. Зак.) — дат закључак да су у овим случајевима и исправа о чеку и формални правни посао (уговор о чеку) ништавни. Видети то излагање.

а) и б) — Поставља се једно друго интересно питање. Ако се недостатак битних састојка из т. 4 и 5 овог §-а отклони путем законских претпоставки из ст. II и III §-а 3 Чек. Зак., онда се поставља питање колика је правна снага ових претпоставки.

Ни из самог законског текста, ни из мотива комисије за израду пројекта овога Закона не може се са сигурношћу извести никакво правило о томе.

Ипак, по овом питању мишљења смо да се не могу обарати ове претпоставке, јер би њихово обарање значило обарање једног од битних елемената исправе, путем које се једино може закључити формални правни посао — уговор о чеку. Тиме,

губљењем једног од битних елемената исправа би, а самим тим и уговор, постали ништавни, а то је противно начелима Чековног Права, које по своме основном циљу мора да допринесе сигурности правног саобраћаја и зато не сме помагати ни једну могућност обарања оних исправа, чију ефикасност штити путем својих строгих одредаба о формалном праву, јер се чек — као свако оруђе трговачког кредита — заснива на начелу јавности састојака. Отуда се истицање скривених састојака мора одбацити а priori.

(2) Чек за разлику од вучене менице (§ 1 Мен. Зак.) не садржи ове битне елементе: означавање доспелости (чек се плаћа по виђењу — § 11 Чек. Зак.); и означавање ремитента (које се на чеку не мора ставити — ст. III §-а 5 Чек. Зак.). — Осим тога појмљиво је да се у исправи о чеку менична клаузула замењује клаузулом означавања да је то чек.

(3) Клаузула која означава да је једна исправа чек, то је један битни састојак за чек чији се недостатак ничим не може валидирати. Без те ознаке исправа може представљати основ за исплату или дуг у смислу Грађанског Права и Грађ. Суд. Поступка, али нипошто чек. — Овде се још јасно види да се чек може издати на свакоме језику (јасније него за меницу у т. 1. §-а 1. Мен. Зак.).

(4) Обвеза из уговора о чеку не може бити ни условна ни уговорена уз интерес. О забрани уговарања интереса видети ст. IV §-а 3 Чек. Зак. — Чек може представљати само чисту обвезу и зато се трасант чека не може никаквом одредбом ослободити одговорности за исплату чека. То је прописано у §-у 6 Чек. Зак.

(5) Предмет чековне обвезе може бити само одређена свога новаца т. ј. одређена количина јединица домаће или стране валуте. Ипак чек не мора гласити на исплату готовог новца, већ може гласити и на преношење извесне своте са једног на други текући рачун. То су т. з. чекови за обра-

чун (или **црвени** чекови. — О томе видети § 18 овог Зак.).

(5а) За случај различних ознака своте на чеку, важи по т. 1 §-а 23. овог Зак. — пропис §-а 6. Мен. Зак.

(6) Чек се сме издавати само ако и у колико трасант има покрића код трасата, којим може по — изречном или прећутном — споразуму располагати путем чека (§4). Има ли неко покриће, то је фактичко питање. Издавање чекова без покрића повлачи казнену санкцију. — Видети § 25 и § 26 последњи став.

(7) Закон тражи означавање само фирме трасата чека. У пракси обично трасат сам издаје примерке чекова које он плаћа и на њима стоји поред имена и његова ближа адреса, нарочито место требивања, што је од врло великог значаја с обзиром на ст. II §-а 3 и оно речено у примедби 1^о под а) б), и под а) и б) уз овај §.

Трасат у нашој земљи могу бити само протоколисане фирме, које се баве банкарским пословима и новчани заводи; о томе видети § 2. — За стране земље важи тамошње териториално право.

Трасат може бити и сам трасант, само у томе случају такав чек не може гласити на доносиоца — § 5.

(8) Ако место где чек треба платити није означено онда се претпоставља да је то у месту означеном на чеку поред имена трасатовог. О томе ближе видети ст. II §-а 3. Чек. Зак. и примедбу 1^о уз овај §. — Овде не важи (т. 4 §-а 23 Чек. Зак.) овлашћење за имаоца чека да ово место може означити по својој вољи, као што је то у Меничном Праву (§ 16 ст. II Мен. Зак.).

(9) Ако место издавања чека није означено онда постоји законска претпоставка, да је чек издат у месту назначеном на меници поред имена трасатовог. О томе видети ст. III §-а 3 Чек. Зак. и примедбу 1^о уз овај §. — И овде, према пропису т. 4. §-а 23 Чек. Зак., не важи ст. II §-а 16. Мен. Зак.

(10) Означење датума издања чека мора се ставити, без икаквог изузетка, иначе нема свих битних састојака за постајање исправе о чеку, па ни чека као правног посла. — Видети ст. I §-а 3 Чек. Зак. Осим тога чек без датума повлачи и новчану казну — § 24 т. 1.

О томе како се пише датум издавања чека видети у примедби 13^о уз овај §.

(11) И ако Закон тражи само потпис трасанта, ипак је код чека, због сигурности кредитног саобраћаја, од необичне важности за осигурање означења места издања ставити ближу адресу трасанта (нарочито место његовог пребивања. — ст. III §-а 3 Чек. Зак.).

(12) Што се тиче таксе као састојка чека, о томе видети у додатку уз одредбе Закона о Таксама.

(13) Из мотива комисије за предлог Чековног Закона:

По Француском Закону о Чеку и по Обичајном Праву Србије, датум издања мора се написати словима. То се овим нацртом не тражи, као што се то не тражи ни Законом о Чеку који важе у Хрватској, Војводини, Далмацији и Словенији па ни у узансима Београдске Берзе. Но комисија је истинитост датума обезбедила строгим казним прописима.

§ 2.

Чек који је платив у земљи, (1) може се трасирати само: (2)

1. на фирме регистриране (протоколисане) (3) код суда, које се у виду обрта баве банкарским пословима;

2. на Поштанску Штедионицу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, (4) банке јавноправних тела (5) и друге заводе, који су по својим статутима овлашћени за преузимање туђег новца. (6)

Чек који је платив ван земље, може бити трасиран и на друга лица, према закону места плаћања. (7)

(1) За иностранство видети прописе ст. II овог §-а.

Али под изразом „чек који је платив у земљи“ треба разумети како чек који је издат у земљи, тако и чек који би био издат у иностранству с тим да се плаћа у нашој земљи.

Хашки Реглмент схватио је питање о томе на кога се може вући чек, као једно питање које задире у јавни поредак оне земље где се чек има плаћати, и зато је то — по теорији *ordre public international* (о међународном јавном попетку) оставио територијалним законима да реше.

(2) Ово је одредба која се тиче јавног поредка. Ту се — § 13. Срп. Грађ. Зак. — ништа не може мењати путем уговора између појединаца. — Повреда овог прописа повлачи новчану казну. — Видети § 24 т. 3 овога Закона.

„Чек“ издат на лице које по овом пропису није овлашћено да буде трасант нема чековног дејства. То је наређено у §-у 3 ст. I. Такав би „чек“ био ништаван. Ипак он може остати као основ за тужбу по Грађанском Праву.

(3) За Србију протоколисане. (§ 5 Срп. Трг. Зак.). Из текста могло би се закључити да то могу бити све протоколисане фирме „које се у виду обрта баве банкарским послом“, па ма у самој протоколацији то и не било означено, већ оне *via facti* врше те послове и ако су протоколисане као радње друге бранше.

На против, ми смо мишљења да се то односи само на фирме, које су протоколисане као банкарске радње (видети § 5 Срп. Трг. Зак., Т. Бр. 153 тачка а и Т. Бр. 154 тачка а Закона о Таксама, као и чл. 133. и 134. Таксног и Пристојбеног Правилника). — Видети и примедбу 8^о.

(4) Или на њене филиале.

(5) Н. пр. Државна Хипотекарна Банка, банке и штедионице самоуправних тела.

(6) Дакле и ти други заводи, који су приватне установе, су — у ствари — банкарске радње. Али овде закон циља на друштва која имају статуте, подразумевајући — и ако то изрично не каже — под именом статута правила која одобрава или

прима к знању надлежна надзорна државна власт, као што је то са акционарским друштвима. — Овакво мишљење не дели комисија за израду пројекта овог Закона. — Видети примедбу 8^о

Овде се морају подразумевати и задруге, које по својим правилима могу предузимање улоге туђег новца, дакле депозитни банкарски посао, и ако им то није главни ни једини посао који обављају.

(7) Објашњење овог става налази се у примедби 1^о уз овај §.

(8) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Комисија је одлучила да у нашој земљи не треба дати способност да свако лице може бити чековним трасатом, него да, бар за сада, треба задржати систем који већ важи у нашим Чековним Законима, а у пракси и у оним областима наше земље, које немају Чековних Закона. Тај се систем састоји у томе да се чекови могу трасирати само на кредитне заводе, банке и банкаре. Треба некако централизовати саобраћај са чековима било ради умањења плаћања у готовом новцу, било ради онемогућавања лажних чекова. Тако је у Пољском Закону и у Италианском нацрту.

К броју 1. става првог, треба напоменути, да се појам банкарских послова одређује према схватању привредних кругова, а приметити је да се и Трговински Законници овим појмом служе, али га не дефинишу. У пракси биће трасати готово саме банке.

Речи „у виду обрта“ значи да може бити трасат само онај који се бави банкарским пословима ради сталне добити.

Заводи који могу бити трасати, ма да нису трговци, побројани су у броју 2. Мислило се на разне државне банке, као Државна Хипотекарна Банка, Банка за пољопривредне кредите и т. д. занатлиске, хипотекарне банке и особито штедионице, ма да не би биле трговци (на пр. у Словенији). Види се, дакле, да је круг трасата по тач. 1. и 2. доста широк.

§ 3.

Исправа, у којој не би било ма којег од састојака побројаних у параграфу првом или која не одговара параграфу другом, не вреди као чек; (1) од тога се изумимају случајеви који су одређени у ставовима што долазе.

Ако се место плаћања нарочито не означи, сматраће се као такво оно место које је означено поред имена трасатовог. (2)

Чек, у коме није назначено место где је издан, сматра се да није издан у месту које је означено покрај имена трасантовог. (3)

Одређивања камате у чеку сматра се као да није написано. (4) (5)

(1) Овде код једног формалног правног посла недостаје у томе случају неки од битних елемената форме. Зато без њих и нема правног посла.

Ово је пропис из кога се може слободно извести да су сви елементи побројани у §-у 1 овог Закона, битни елементи за постојање чека. То се ни у колико не мења ни резервама наведеним ниже, јер чековна исправа без њих не може постојати, већ се они — под одређеним деловима — у њеним случајевима сматрају да су написани на основу других индикација.

(2) О значењу одредбе овога става видети објашњења дата у примедби 1^о (нарочито под а и под б) уз § 1 и 5^о уз овај §.

(3) Видети објашњења у примедби 1^о (нарочито под б и под а и б) уз § 1 и 5^о уз овај §.

(4) Ово је одредба јавног поредка чија је санкција ништавност клаузуле уписане противно овој забрани. У чеку се не сме уговорати камата и ако је то исправа по виђењу (§ 11), а у Меничном Праву се код меница по виђењу (§ 5 Мен. Зак.) сме уговорати камата.

Ипак чек где би била уписана камата не би тиме изгубио своју чековно - правну пуноважност. Она би потпуно остала. Једино би се та клаузула сматрала за ништавну и ненаписану.

(5) Мотиви комисије за предлог овога Закона:

Место плаћања одређује се по овим начелима: 1^о ако је нарочито означено у чеку; 2^о ако то није сматра се место назначено поред трасатовог имена као место плаћања. — Ако није назначено место издања њега одређује оно место које је означено покрај трасантовог имена.

§ 4.

Чек се сме трасирати само на оно лице (§ 2) (1) код кога трасант има покрића, којим може располагати путем чека према изречном или пређутном споразуму са истим лицем. (2)

Трасант, који изда непокривен чек, (3) дужан је у сваком случају дати имаоцу потпуно задовољење. (4), (5)

(1) Само на лице које испуњава личне објективне услове одређене у §-у 2. (За нашу државу: банкарску радњу или завод који је овлашћен да врши депозитни банкарски посао).

(2) Има ли ко где покриће, то је једно чисто фактичко питање које суд има да цени с обзиром на све околности и трговачке обичаје. У чему се мора садржати покриће, то је такође фактичко питање. Ипак ваља подвући да се покриће не мора састојати у готовом новцу. Ипак се мора састојати у праву располагања одређене своте новаца (а не и чега другог), чији се износ увек може утврдити (н. пр. помоћу курсне вредности депонованих берзанских хартија и т. д. — Видети и примедбу 4 уз овај §).

(3) Независно од новчане казне прописане против онога који изда чек без довољно покрића у §-у 25 овог Закона.

(4) То потпуно задовољење садржи се у исплати чековне своте и трошкова, јер по §-у 23 т. 7. овог Закона, код чека регресна свота своди се на оно што је означено у §-у 47 ст. 1. и 3. Менич. Зак.

Ова одговорност лежи на трасанту. Чак и за случај ако би он у чековној исправи навео да не одговара за покриће чека, јер је такав навод ништаван и недозвољен по §-у 6.

(5) Из мотива комисије за израду предлога овога Закона:

По овом параграфу чек се може трасирати само на лице које има покриће на расположењу трасантовом. Не треба да се покриће састоји баш у готовини, може бити и тражбина из текућег рачуна, из посебног кредита за хонорирање чекова и т. д. Али свакако треба да има покрића већ у време издања чека (в. § 25.). — Опасно би било да се изближе определи појам покрића, јер би то могло доћи у сукоб са потребама практичнога живота. Исто тако комисија се није одлучила да ремитенту даде непосредно право на покриће против трасата, пошто би се тиме могли, нарочито у стечају, изиграти остали веровници. — У другом ставу изриче се за непокривен чек начело апсолутне одговорности, т. ј. трасант одговара за потпуно задовољење у сваком случају, т. ј. било да има или нема његове кривње.

§ 5.

Чек се може издати на име, (1) (2) (3) (3а) по наредби (4) или на доносиоца. (5)

Чек који је издан на име са означањем „или доносиоцу“ или другим изразом који то исто значи, сматра се да се има платити доносиоцу. (6)

Чек без означања коме га треба платити, има се платити доносиоцу. (7)

Трасант може издати чек на своје име или по својој наредби.

Не вреди чек на доносиоца у коме је трасант уједно трасат. (8), (9), (10)

(1) То су чекови које ваља платити само лицу на чије име гласи. Али и такав се чек може путем индосамента преносити на друге (§ 7. ст. I) и тада се може платити и другоме лицу, лицу на које је пренет.

(2) Ваља разликовати између чека на име (види горњу примедбу) који није у ствари строго личног карактера и чека „на име и не по наредби“, који се не може преносити путем индосамента. Само овај други (и ако се и он може преносити путем грађанско-правне цесије) има један чисто лични карактер.

(3) Чек на име може бити са антернативном ознаком „или доносиоцу“. У томе случају ознака имена ренитента губи сваку важност. Сматра се као прост чек на доносиоца. — Видети овај § ст. II

(3а) Чек на име може бити и на име самог трасанта (§ 5 ст. 4).

(4) Чек по наредби може се преносити индосаментом (§ 7). Он може бити и по наредби самог трасанта (§ 5 ст. IV). — Из текста §-а 5 излазило би да се не може издати чек „по наредби X. У или на доносиоца“ јер се таква могућност нигде не спомиње. Ми мислимо на против да такав чек може постојати и да ће се — аналогно пропису који говори о чеку на име или доносиоца „(§ 5 ст. II)“ — сматрати као прост чек на доносиоца (примедбе 3^о и 6^о уз овај §).

(5) Чек на доносиоца не може се преносити индосаментом (§ 7). Код чека на доносиоца трасант не може бити уједно и трасат (§ 5 ст. V).

(6) Такав чек „на име или на доносиоца“ има сва дејства као и прост чек на доносиоца. Он се не може индосирати. Ту важи све оно речено за чек на доносиоца у примедби 5^о уз овај §.

(7) Дакле означање ремитента није битни састојак за постојање формалне исправе о чеку, па према томе ни правног посла који она доказује (уговора о чеку).

Мора се приметити да се ово пропуштање означања назива ремитента не сме доцније допуњавати, јер је у §-у 23 ст. 4. овог Закона изречно речено да за чек не важи пропис Меничног Закона из ст. 2. §-а 16. Зато такав чек има се сматрати увек као чек на доносиоца. — За њега важи све оно што је речено у примедби 5^о овог §-а.

(8) Из овога става мора се извести према правилу *argumento á contrario* да се у случају — кад то није чек на доносиоца може издавати чек у коме је исто лице трасант и трасат.

(9) Ова забрана да се чек на доносиоца трасира на самога себе издата је да би се — вели комисија — заштитила права емисионих банака, јер би чекови великих завода вучени на самога себе и плативи доносиоцу могли (?) добити улогу новчаница.

Поштовање ове одредбе заштићено је још на један начин. Не само да један завод не може издавати чекове плативе на доносиоца и вучене на себе самога, већ чак не може издавати ни чекове плативе по његовој наредби и вучене на себе самога, јер се иначе стављањем бланко индосамента на такве чекове изиграва ова забрана. То је спречено прописом и зст. III §-а 8, по коме је ништаван сваки трасатов индосамент.

(10) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Трасант може издати чек на своје име или по својој наредби; тако гласи став 4. овог параграфа. И заиста, трасант који има новац на расположењу код какве банке, може наредити не само да се износ чека исплати неком трећем него и њему самом, али чек који би гласио „на доносиоца“, а који је издат на самог трасанта, по ставу петоме овога параграфа, не може да има вредности, јер би овакав чек имао велике аналогije са новчаницама, које издају привилеговане банке и давао би могућности злоупотребама. Трасант дакле не може ни на себе као трасата издати чек на своје име са означањем „на доносиоца“ јер се такав чек по ставу другом сматра као чек на доносиоца. Значај чека у смислу става другог нарочито је тај, да трасат не мора испитивати формалну легитимацију имаоца. Тако и на формулама чекова наше Народне Банке увек стоји напомена, да Банка неће исплаћивати чекове, на којима нема додатка „или доносиоцу“. То је зато, што Народна Банка неће да испитује идентитет доносиоца чека. — И чек, у коме није казано коме се има платити, по нацрту има се платити доносиоцу. —

§ 6.

Трасант одговара за исплату. (1) Свака напомена, којом би трасант искључивао ову одговорност, сматра се као да није написана. (2)

(1) Његова одговорност се по §-у 23 т. 7. овог Закона своди на плаћање чековне суме, интереса законских и трошкова (§ 47 ст. I и III Мен. Зак.).

Ефикасна трасантова одговорност наступа тек ако се утврди да чек, поднесен на време није био исплаћен (§ 19 ст. I).

Одговорност трасанта застарева за шест месеци од протека рока за подношење ради исплате — § 21 ст. I. — Али поред тога трасант одговара и на тај начин што се против њега (чак и ако је застарела одговорност због регресних права) могу дићи тужба из основног посла који је био основ издања чека (§ 22) или тужба због неоправданог обogaћења (§ 23, т. 13).

(2) Ипак разуме се по себи да, и ако је ова клаузула ништавна, сам се чек као такав и даље сматра да је пуноважан и производи сва своја дејства. Ова забрана одклоњавања одговорности је један пропис који носи карактер јавног поретка и као такав не може се (видети § 13. Срп. Грађ. Зак.) у опште дерогирати ни изменити ни путем једног уговора између странака, чак ни уговора у коме би се ималац чека изречно изразио да ослобађа трасанта од одговорности. Забрана постоји у интересу самог правног саобраћаја, јер је једно начело у Праву о Трговачким Ефектима да се забрањује свака алеаторност. О тој забрани видети примедбу 3^о уз § 9 Мен. Зак.

Индосамент.

§ 7.

Сваки чек, изузимајући само онај на доносиоца, (1) може се пренети индосаментом (2) (3) шта више и онда, кад није изречно трасиран по наредби. (4)

Кад је трасант у чеку ставио речи „не по наредби“ или израз који то исто значи, исправа је преносива само у облику и са дејствима обичног уступљења. (5)

(1) Код чека на доносиоца индосамент се забрањује али не због тога што се хоће такав чек да ограничи у правном саобраћају, већ зато што је ту индосамент непотребан за његов правни саобраћај. Такав чек преноси се простом предајом из руке у руку.

Под чеком на доносиоца ваља подразумевати и т. з. алтернативне чекове на доносиоца: чек на име или доносиоца, чек на наредбу или доносиоца. Видети примедбе 3^о и 4^о уз § 5.

(2) Индосамент код чека може бити било пун било бланко. Видети § 23 т. 4 овог Закона по коме за чек важе прописи Меничног Закона из §§-а 12 и 13, који говоре о пуном и бланко преносу (индосаменту).

(3) За индосамент чека (§ 23 т. 4 овог Закона) важе ови прописи Меничног Закона: §§-и 12, 13, 14 (с тим да индосант код чека не одговара за акцепт, јер та установа код чека не постоји — видети § 9 Чек. Зак.), 15, 16. (само ст. I), 17.

(4) То је случај чека издатог на име. Видети примедбу 1^о и 2^о уз § 5. Али не и са чеком издатим „не по наредби“ или „на име и не по наредби“.

(5) О значењу ове одредбе видети § 10 ст. II Мен. Зак. и примедбе које се односе на тај пропис. О облику и дејствима обичног уступљења (цесије из Грађанског Права) видети § 864 и даље Срп. Грађ. Зак.

§ 8.

Индосамент мора бити безуслован. Сваки услов, од кога би он зависио, сматра се као да није написан.

(1) (2)

Делимични индосамент је ништаван. (3)

Исто тако ништаван је индосамент „на доносиоца“ (4) као и трасатов индосамент. (5)

Когод, изузимајући трасата, (6) стави потпис на полеђини чека издатог на доносиоца одговара као авалиста трасантов. (7)

Индосамент на трасата (8) вреди као намира (при-
Менични Закон

знаница), изузимајући случај кад трасат има више радња (предузећа), и кад је индосамент извршен у корист радње која се налази у месту, различном од онога на које је чек био трасиран. (9)

(1) Али док се сваки услов, од кога би по своме тексту, зависео један индосамент, сматра као да није ни написан, — дотле и поред ништавности овога услова сам условљен индосамент остаје потпуно у снази и сматра се да је дат безусловно. О томе видети ст. I §-а 11 Мен. Зак. и тамо дата објашњења.

(2) Дејства индосамента код чека су једнака (Видети § 23. т. 4. Чек. Зак.) као и код менице с том разликом што за чек не вреде прописи §-а 18 Мен. Зак. и према томе не постоји код чека т. з. индосамент за залог. У осталом потреба индосамента за залог у опште и не постоји код чека јер су у пракси ретки т. з. гаранциони или кауциони чекови, а ретки су зато што је сам рок законом одређен за презентацију чека на исплату врло кратак (§ 12 овог Зак.), те чекови по томе свом својству нису ни подесни као гарантни ефекти.

Осим тога за чек не важе ни прописи §-а 16 ст. II и §-а 19 Мен. Зак.

Према томе и о индосаментима код чека виде-ти прописе §§-а 12—17 (сем ст. II §-а 16) Мен. Зак. и објашњења тамо дата.

(3) Објашњење видети у §-у 11 ст. II Мен. Зак. и примедби 2^о уз тај законски пропис.

(4) И ако је индосамент „на доносиоца” ништаван као такав ипак он у ствари може постојати. По §-у 23 т. 4. Чек. Зак. за чек важе прописи §§-а 12. и 13. Мен. Зак. а они предвиђају да је т. з. бланко-индосамент (који је у ствари пренос на доносиоца меничне исправе) пуноважан. Према томе ово је пропис, који у ствари не одговара практичном значењу прописа о бланко-индосаментима.

Наше мишљење о важности овога законског прописа изложено је у примедби 3^о уз § 11 Мен. Закона.

(5) Другим речима трасат кад једном дође до чека не може га више пуштати у саобраћај. Он се од тада може чеком послужити једино као исправом противу трасанта.

Ако би трасат и поред ове забране и даље пуштао чек у саобраћај, не само да ће се сматрати његов индосамент као ништаван, већ ни следећи преноси неће имати никакве правне вредности. Осим тога пренос трасатов биће довољан доказ да је чек као такав једном био исплаћен и према томе одпада право имаоца чека на вршење регресних права против индосанта, трасанта и авалисте због неисплате, које му иначе припада по §-у 19.

Изузетак је за случај ако трасат има више радњи. Видети последњи став овог §-а. Али ми мислимо да се и у томе случају даљи пренос може вршити само интерно између трасатових радњи.

(6) Трасат не може бити авалиста чека, јер је ништавно његово обвезивање по чеку, пошто је он дужан да чек исплати по виђењу (§ 11 ст. I Чек. Зак.), а сам потпис значи виђење.

(7) Код чекова „на доносиоца” бланко-индосамент има значење авалирања за трасанта. Према томе такви бланко-индосаменти стављају потписнике у положај у коме се налази трасант а не индосант. Ово је важно са разлога што доцнији авалисти немају право регреса према оним ранијим.

За авал на чеку важе — по §-у 23. т. 5. Чек. Зак. прописи §§-а 30. и 31. Мен. Зак., с том разликом да трасат не може бити авалиста. — Ближе о авалу видети уз §§-е 30. и 31. Мен. Зак.

(8) С обзиром на то да индосамент на трасата вреди као признаница о исплати чека и да по ст. III овог §-а трасат не може више стављати нов индосамент, то се има закључити да чек на коме је једном стављен индосамент на трасата, самим тим испада из даљег правног саобраћаја, изузев односа између трасанта и трасата.

(9) О разумевању овог става видети последњи став у примедби 5^о уз овај §.

(10) Мотиви комисије за предлог овог Закона:

По овом параграфу, ставу 3., сматрају се као невредећи индосаменти „на доносиоца“, а онај, који стави такав индосамент, изузимајући трасата, сматра се по четвртом ставу као авалиста за трасанта чека. Ово је учињено у смислу наређења става другог § 15. Немачког Закона о чеку, па се у суштини и подудара са Меничним Законом. — Питање, да ли треба дозволити и индосамент на доносиоца, у теорији и на међународним конференцијама још није коначно решено, али комисија не сумња, да у нашој земљи, где чековни саобраћај још није много развијен, треба што једноставнијих прописа у погледу пренашања. И чини се, да је најбоље да се забрани претварање чека на доносиоца у чек по наредби (§ 7., став 1.), или чек по наредби у чек на доносиоца (§ 8., став 3.). Али тиме није забрањен бланко индосамент на чековима који гласе на доносиоца. — Што се тиче случаја, кад се чек пренесе на трасата, треба сматрати да се тражбина из чека угасила *per confusionem*, јер би трасат морао да плати самом себи по виђењу. Једини изузетак дозвољава се, кад се чек пренесе у корист једнога предузећа (обично то ће бити филијала), ако трасат има у другом којем месту друго предузеће. —

Одговорност и плаћање

§ 9.

Изјава о акцепту која би се ставила на чек, нема чековно-правног дејства. (1) (2)

(1) Ипак то не значи да је изјава о акцептирању чека без икакве правне вредности. Она доказује н. пр. да је тај т. з. визиран чек не само снабдевен покрићем него — по трговачким обичајима — и то да је трасат обавезан (према трасанту, а не према имаоцу) да до рока за исплату овога чека држи резервисану суму потребну за исплату чека.

Интересантно је да су ови т. з. визирани чекови остављени код нас без чековно-правног дејства и ако су привредни кругови тражили да се могу плаћања на државним благајнама вршити путем

визираних чекова Поштанске Штедионице и Народне Банке, јер би се тиме постигла огромна уштеда, нарочито у времену око бројања новца и трошковима за осигурање и пренос сума потребних за плаћање. Зато нам не изгледају основани мотиви комисије за израду нацрта овога Закона. Ово у толико пре што и сам Хашки Реглеман оставља свакој држави да сама — с обзиром на своје потребе — реши ово питање. Разлог да ову установу не познају Законодавства бив. Аустро-Угарске Монархије (разлог који често употребљавају неки стручњаци из пречанских крајева) не треба у опште узимати у обзир.

(2) Мотиви комисије за предлог нацрта овог Закона:

Хашки нацрт сматра да чек не треба да буде акцептиран од трасата, јер се иначе чек уподобљава новчаницима. Али како у многим државама постоји акцептирање или сертификарање чека, то је Хашки нацрт другим ставом овога параграфа, оставио државама, да могу допустити акцептирање, сертификарање или визу чека и да им одреде правно дејство. Пошто ни у Хрватско-угарском ни у Аустриском Закону о Чеку нема прописа о визи чека, а није се ни осећала потреба за то, комисија сматра да таквих норми не треба ни постављати. Пракси пак је остављено решавање у поједином случају, да ли изјава о акцепту на чеку има какав нечековно-правни значај, на пример: као акцепт трговачке упутнице, или да служи као доказно средство у парници ради покрића и т. д.

§ 10.

Исплата чека може се обезбедити авалом. (1)

Осим трасата ово обезбеђење може дати свако треће лице, (2) па и лице које је чек потписало. (3) (4)

За авал код чека по т. 5 §-а 23 Мен. Зак. важе прописи §§-а 30. и 31. Меничног Закона, али с том резервом да трасатов авал нема чековно-правног дејства. — Зато видети §§-е 30. и 31. Мен. Зак. и објашњења тамо дата.

Што се тиче дејства трасатовог авала видети примедбу 5^о уз § 8 овог Закона, јер стављање тра-

сатовог авала производи исто дејство, и са истих разлога, као и стављање трасатовог индосамента.

(2) Т. ј. ни трасант, ни трасат, ни индосант.

(3) Дакле и индосант.

(4) У авалу чека треба означити за кога се даје (а може се дати за трасанта или за индосанта) иначе се сматра да је дат за трасанта. — Видети § 30 ст. IV Мен. Зак. у вези са ст. 5 §-а 23 Чек. Зак.

§ 11.

Чек се плаћа по виђењу. (1) (2)

Исправа, у којој би доспелост друкчије била назначена, није чек. (3) (4)

(1) Т. ј. одмах по виђењу, а не на одређено време по виђењу.

(2) Означење доспелости није битни састојак за издавање чека. То је природни састојак, који се као такав сам по себи разуме и не мора у опште ни стављати.

(3) Овде означење доспелости противно законској одредби не повлачи само ништавност те одредбе и враћање на законску доспелост, већ повлачи собом ништавност чековне исправе као такве.

Одиста ово не значи да таква исправа не може имати неко друго правно значење а не чековно-правно. Али онда то излази из обима Науке о Трговачким Ефектима и зато објашњењу правне вредности ове исправе није више место овде него у Грађанском Праву и Грађанско Судском Поступку.

(4) Мотиви комисије за предлог овог Закона: Једини рок доспелости чека, јесте по виђењу. — По нашим досадашњим законима, чек у којем је била доспелост друкчије одређена, није неваљан, него вреди као чек по виђењу. Ово је недоследно јер трасанту намеће доспелост, коју није хтео што би за њега могло бити и опасно, ако је рачунао да ће о доспелости, коју је он назначио у чеку имати покриће, а међутим пошто се чек може одмах пренети, он нема покрића. Па и трасат код којег има покрића и који може да исплати чек и пре доспелости, како је у чеку означено; ипак је у неприлици према своме ре-

митенту — трасанту; ако исплати чек по виђењу, повредиће авизу; а ако га не исплати, трасант мора да подноси регрессне трошкове. Најједноставније је дакле, да се чек, који се према својој садржини не би смео платити по виђењу не сматра као чек.

Разуме се пак, да ни по новом Закону не треба у чеку изречно назначити да је платив по виђењу; ако нема никакве ознаке доспелости он је ваљан по првом ставу овог параграфа и платив по виђењу.

Комисија не препоручује да се дозволи чек са друкчијом ознаком доспелости, јер чек има да буде само средство за исплату, да замени плаћање готовим новцем; међутим исправе, код којих је као дан плаћања предвиђен један одређени дан, у ствари су средство кредита, јер се не разликују од менице.

§ 12.

Чек треба да се поднесе на исплату (1) у року одређеном по закону места плаћања. (2) Ако у том месту нема таквих прописа, вреде прописи овог закона. (3)

Чек, који се има платити у нашој земљи, (4) ваља трасату поднети на исплату (5) (13), рачунајући од дана издања:

1) у року од пет дана, ако је место издања и плаћања у нашој земљи једно исто (6); а ако је различито (7), у року од петнаест дана;

2) у року од двадесет дана, ако је чек издат у другој којој европској земљи (8);

3) у року од четрдесет дана, ако је чек издат у којој земљи изван Европе и то на обалама Средоземног и Црног Мора или на острвима у њима; (9) (10)

4) у року од шестдесет дана, ако је чек издат у којој другој земљи изван Европе. (11) (12) (13)

Кад се чек поднесе заводу за обрачунавање, код кога је трасат члан или има заступника, сматра се да је поднет на исплату. (14)

(1) Чек мора да се поднесе на исплату трасату (Видети ст. II овог §-а) и то у пословно време и у пословном локалу. То се јасно види из т. 17 §-а 23 овог Закона, који проширује на чек прописе §-а

102 Мен. Зак. О томе шта је пословно време и пословни локал видети у објашњењима уз § 102 Мен. Зак. имајући у виду да је трасат увек банкар или банка (§ 2 овог Закона).

Изузетак од овог правила чини последњи став овог §-а, који говори о заводима за обрачунавање.

(2) Рок за плаћање чека сматра се као одредба (међународног) јавног поредка и зато њу — саобразно освештаној теорији, *d'ordre public international* из Међународног Приватног Права има да реши домаћи закон места где се плаћање врши. То је мишљење и Хашког Нацрта.

(3) Само онда ће се применити ниже-наведени преписи овога Закона као изузетни закон док се не покаже да у тим местима има ма каквих (макар и обичајних) прописа о року за подношење на исплату.

То се зна да ће се тада ниже наведени прописи применити аналогно њиховој примени код нас. Тако ти ће се прописи разумети: онај уз т. 1. ако је место издања и плаћања у истој држави; онај из т. 2. разумеће се „ако је чек издат код нас на неку другу европску земљу“ или „ако је чек издат у једној на неку другу европску земљу; онај из т. 3. ако је издат у Европи за неку ван-европску земљу на прибрежју Средоземног или Црног Мора и на острва у тим морима; онај уз т. 4. ако је чек у Европи издат на неку другу ваневропску земљу.

(4) Без обзира на све друге прописе земље у којој је издат (видети примедбу 2^о уз овај §) или на друге договоре између заинтересованих, јер овде се не допушта давање никаквих рокова, ова се одредба сматра за одредбу јавног поредка. Ту се не може ништа мењати путем уговора између странака (§ 13 Срп. Грађ. Зак.). Зато трасант који би се обвезао имаоцу чека да по истеку рока неће опозвати исплату тиме неће се сматрати да је правно обвезан и ако он може сам извршити ту обвезу која га обвезује само морално. — Видети ст. II §-а 15.

(5) Ових рокова треба се стриктно држати јер њихово пропуштање повлачи:

а) губитак права трасантовог да опозове чек и не јемчи више за његову исплату (§ 15 т. 1) (Видети примедбу 13^о уз овај §).

б) губитак имаочевих регресних права (§ 19).
Изузетак видети у примедби 12^о уз овај §.

(6) Т. ј. једно место у географском смислу (исти град, варошица, село). Ипак разна географска места у истој општини треба сматрати као исто место.

(7) Као различито место подразумева се кад је ма које географско место различито од места издавања чека означено као место плаћања, без обзира на то што је некада минимална њихова раздаљина (н. пр. Београд и Земун или Петроварадин и Нови Сад).

(8) Без обзира да ли су то можда и погранична места као н. пр. Сушак и Ријека, Јасенице и Розенберг и т. д.

(9) Није потребно да је то место на прибрежју Средоземног или Црног Мора, већ је довољно да је то место у једној од ваневропских прибрежних земаља (у политичком смислу: држава, колонија) на тим морима.

(10) Спорно би било значење израза „и на острвима у њима“ у том смислу што се не зна да ли под тим ваља разумети острва у Средоземном и Црном Мору која припадају нашем (европском) или другим континентима. Закон није јасан. Зато треба ову одредбу протумачити у духу законске аналогije. Кад Закон не одваја из т. 2. она острва која припадају европском континенту, која су ван Средоземног и Црног Мора, дакле у даљим морима, онда се тим пре за чекове издате на европским острвима у Средоземном или Црном Мору не може дати двоструки рок. Зато овде треба разумети само острва у тим морима која не припадају нашем континенту.

(11) Т. ј. чекови издати у свима оним земљама које су ван Европе и не допиру до Средоземног или Црног Мора.

(12) Ипак сви ови рокови из т. 1—4 могу се повећати, без штете по имаоца менице, за случај ако чек није могао бити поднесен у року због несавладљивих препрека које чине вишу силу по објективном карактеру (н. пр. обустава саобраћаја). Ово се види из §-а 23. т. 8 овог Закона који проширује важност прописа §-а 53 Меничног Закона о вишој сили на чек. — О вишој сили видети § 53 Мен. Зак. и објашњења тамо дата.

(13) Али ако се трасант није користио својим правом опозива, онда трасату је дужност према трасанту да чек исплати и пошто протече рок, осим ако не постоји између њих друкчији споразум (§ 15 ст. II).

(14) То су (видети § 23 т. 6) заводи за обрачунавање, које — по §-у 37 ст. III Мен. Зак. — ће својом уредбом одредити Министар Трговине и Индустрије.

(15) Из мотива комисије за предлог овога Закона:

Чек се има поднети на исплату у року који одређује закон места плаћања.

По садашњим законима у Француској чекови се имају поднети на исплату у року од пет дана а страни за осам дана, рачунајући у рок и дан издања. У Швајцарској важе исти рокови. У Белгији тридесет шест дана, а у Италији, Румунији, Португалији осам и петнаест дана. У Шпанији рокови су пет и осам дана, али чекови повучени из страних земаља, имају се поднети у року од дванаест дана.

Хрватско-угарски Закон разликује пет географских предела према удаљености места плаћања од места издања а рокови су одређени апсолутно. Аустриски Закон има за рокове, издане ван земље а плативе у земљи (у неким случајевима и за чекове плативе и издане у земљи) друкчији систем: чек треба да се за пет дана после издања пошаље у место плаћања, а овде треба га за пет дана поднети на исплату. Дани транспорта се не убрајају. Јасно је да је овај систем врло еластичан, јер узима у обзир саобраћајне прилике, непрактичан је у толико, што треба доказивати и дан, кад је чек послат и дан кад је чек стигао у место

плаћања. Због тога је комисија решила да усвоји систем апсолутних рокова, а узела је у обзир мишљење привредних кругова о дужини рокова.

Министар Трговине и Индустрије увешће и прописује уређење завода за обрачунавање.

§ 13.

Кад је чек трасиран између два места у којима постоје разни календари, тада ће се дан издања превести на онај дан који му одговара у месту плаћања. (1)

(1) Овде постоји законска претпоставка да ће се чек издати по календару места плаћања. Али и ако Закон то изречно не каже (као што је то случај у §-у 36. Мен. Зак. који пропис не важи за чек јер је изостављен у набрајању учињеном у §-у 23 овог Закона), ипак држимо да је ово једна диспозитивна норма и да се и у случају сукоба календара може у месту издања чек издати са назначењем да је датум стављен по календару који важи у месту плаћања. Само да би се искључила примена ове, како је ми сматрамо, диспозитивне норме нужно је да се ова законска претпоставка обори изричним назначењем. То у осталом захтева и начело јавности, које је један од основних принципа у Обичајном Праву о Трговачким Ефектима, где се о скривеним правилима у опште и не води рачуна.

§ 14.

Ни смрт трасантова ни његова чековна неспособност за обавезивање (2) кад наступе, пошто је чек издан, немају никаквога утицаја на дејства чека. (1) (5)

Трасат мора одбити исплату чека, ако зна да је над имовином трасанта отворен стечај. (3) (4) (5)

(1) Али само у колико се то тиче дејства према трасату односно индосантима или авалистима, док се у тим случајевима у опште не може ни постављати питање одговорности трасата због одбијања исплате.

(2) Ипак за случај спора ималац чека има утврдити да је смрт или неспособност за обвезивање наступила пре протеча рока одређеног по §-у 12 за подношење чека на исплату.

Само за случај ако је радња трасантова (што ће бити редован случај) продужила рад без обзира на те његове личне чињенице, ималац ће бити дужан да протестом заиште наплату. У овом случају чак се појављује и одговорност трасатових наследника или деловође његове радње због одбијања исплате.

(3) То је дужност која је једно од основних правила из Стечајног Права. Видети § 26. Срп. Стц. Пост. Иначе може искусити законску кривичну казну. О томе видети главу XXVI Срп. Каз. Зак. и §-у 346 Крив. Зак. за целу Краљевину (од 1929. г.). Заинтересовани имају утврдити да је трасат знао за стечај.

(4) Исто тако, по прописима Грађанског Права, трасат биће дужан одбити исплату чека и за случај ако буде сазнао да је трасант и на неки други начин изгубио пословну способност (н. пр. оглашен за распикућу, ступањем жене у брак и т. д.). Ко тврди да је то трасат знао, он то мора и доказивати.

(5) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

У интересу што јачег поверења у установу чека, ни смрт, ни стечај трасанта ни његова неспособност за обавезивање (на пр.: куратела) нема утицаја на дужност трасата да чек исплати. Он је дужник трасантов за износ покрића који се код њега налази а кад је трасант чек издао он је тиме овластио имаоца да подигне то покриће.

Тако је питање ако трасант падне под стечај. По општим начелима нема сумње да и покриће које се налази код трасата спада у стечајну масу. Ако трасат исплати чек, смањује се маса, фаворизира се ималац чека на штету осталих веровника трасатових. Да ли је тако поговдање оправдано, спорно је, закони се разилазе. Комисија је заузела становиште, да се чек по правилу не узима као

datio in solutum (као наплата) него ради наплате и с тога гледишта правилније је да се ималац чека не фаворизира. Тако је и спречена могућност злоупотребе чека коју су поминали делегати Енглеске на Хашкој Конференцији, наиме да је у пракси утврђен факт да су људи пред смрт у виду чека прикривали легате на штету законских наследника.

Овако је то регулирано и у садањем Хрватско-угарском Закону о Чеку (§ 14.) односно смрти трасанта, а на случај његовог пада под стечај по томе Закону трасат не треба да исплати чек, чим сазна за стечај. Тако наређује и § 12. Аустриског Закона. Али се треба обазирати и на положај трасата који увек неће на време сазнати да је отворен стечај.

§ 15.

Опозивање чека има дејства: (1)

1. кад протече рок који је одређен за подношење ради исплате; (2)

2. ако трасант чек, који гласи на име или „по наређењу“, непосредно пошаље трасату (3) (4) (5) с наређењем, да га измири лицу означеном у чеку, а опозивање стигне трасату пре него што је то наређење извршено. (6)

Кад нема опозива, трасату је дужност према трасанту да чек исплати и пошто протече рок, осим ако не постоји друкчији споразум. (7)

Трасант, који би после истека рока за подношење, располагао покрићем, ма да није правовањано опозвао чек, одговара за накнаду штете.

(1) Само у овим овде таксативно побројаним случајевима опозивање чека производи чековно-правно дејство.

Свако друго опозивање (н. пр. у случају крађе чека, § 15 ст. II Мен. Зак. који по т. 4 § 23. Чек. Зак. важи и за чек; — или у случају пада трасанта под стечај, § 14 Чек. Зак.) одговорност трасата због исплате противно опозивању даје места само вођењу грађанске парнице.

(2) Тај рок одређује закон места плаћања. Код нас у Југославији тај рок предвиђен је у §-у 12.

Али сам протек рока по себи — ако то нарочито није уговорено — не претпоставља да је опозивање учињено. То се јасно види из ст. II овог §-а.

(3) Израз „непосредно пошаље трасату“ значи чек буде послат трасату али не предат ремитенту да га наплати. Ремитент се у овоме случају просто извештава да оде до трасата и наплати чек, који је код њега.

(4) Чек „на име“ или „по наредби“ ако је предат ремитенту не може се опозвати са разлога што чек не сме имати скривених састојака, а ремитент (и ако би можда знао да ће тај чек бити опозван) могао би га (по §-у 7 ст. I) пренети на друге, а они не би могли знати да се тај чек може опозвати, јер се то не види из слога исправе о чеку. На тај начин могло би доћи до изненађење за имаоце тога чека. Зато Закон забрањује такву праксу која је противна сигурности чековно - правног саобраћаја. Према томе ова забрана спада у домен јавног поредка и сваки уговор, који би се њој противио, сматра ће се да није ни написан.

(5) Закон не помиње овде чек „на доносиоца“. Ми међутим држимо да се ово опозивање може применити и на те чекове, ако би они били послати непосредно трасату с назнаком да их исплати одређеном лицу. И ту — ти су чекови стварно ван правног саобраћаја и као такви се могу не повући из саобраћаја, него у опште и не пустити у саобраћај.

Ми ову могућност примамо и ако је комисија за предлог овог Закона одбацује у својим мотивима.

(6) Питање да ли је опозивање стигло трасату пре него што је чек исплаћен, то је фактичко питање. Терет доказивања овде пада на трасанта.

Како Закон није предвидео изречно на који се начин може извршити ово саопштење о опозивању, — то је јасно да се може учинити било писмено било усмено. Дан предаје саопштења опозивања може се доказивати свима доказним средствима. Али и поред тога ипак за препоруку је да

се опозивање изврши писмено и пошаље препорученим писмом на повратни рецелис. Тада ће се имати доказно средство о извршеном саопштењу опозивању чека, које је у духу овог Закона, једна специална врста нотификације, а § 23 т. 4. овог Закона усваја за чек прописе § 44. Мен. Зак., који сматрају одашиљање препорученог писма као најзгоднији начин доказивања да ли је и када извршена нотификација. О самој доказној снази рецелиса видети примедбе уз § 44 Мен. Зак..

Што се тиче датума исплате, он ће се лако утврдити ако га је овлашћено лице ставило при наплати чека. Али § 16 не наређује да признаница о наплати чека носи датум. Зато и доказивање тачности датума исплате представља фактичко а не правно питање.

(7) Законска је претпоставка да такав споразум не постоји. На трасату је да докаже његово постојање.

(8) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Овај параграф озакоњује начело да се чек не може од стране трасанта опозвати у току рока за поднашање него тек по истеку тога рока.

Као што се види питање опозивања решено је у смислу прописа § 15. бр. 1. и 2. Хрватско-угарског и § 13. бр. 1. и 2. Аустриског Закона у Чеку.

Чек се дакле начелно (бр. 1.) не може опозвати у току рока за подношење. Иначе ако би трасант имао права да опозове исплату чека сутра дан по издању, створило би се неповерење у установу чека. Трасант на пр.: кад год би имао да регулише какву против-тражину с имаоцем чека могао би да опозове наредбу за плаћање. Истина, ималац у том случају имао би право да изиште протест и да тражи регрес од трасанта, али није исто добити готов новац, чим се чек поднесе на исплату, и водити спор против трасанта путем регреса јер трасант баш то и чека да би у спору против имаоца могао изнети своје приговоре и на тај начин осујетити исплату чека. Кад дакле, чек по својој природи треба да представља то исто што и готов новац, онда он треба да буде и плаћен, чим се у одређеном року поднесе на исплату, иначе га нико неће примити.

Дакако речима (бр. 1.) „кад протече рок за подношење на исплату“ није речено, да трасант не може и пре тога рока дати трасату авизу да чек не исплати, ако се не поднесе на време; али такво наређење има дејство тек кад је рок за поднашање истекао. Ималац чека може се дакле поуздати у то, да ће му се чек исплатити, ако га поднесе на време.

У бр. 2. ствар је друкчија; чек није био предат ономе, који треба да прими чековну своту, него је послат непосредно трасату. У овом случају може се трасату, и пре него протече рок за подношење забранити да исплати чек. Дакако то није могуће, ако чек гласи на доносиоца, јер се такав чек не може послати непосредно трасату.

§ 16.

Трасат кад плаћа чек, може (1) захтевати да му се чек преда с потврдом на њему да је исплаћен. (2)

Ималац може (4) одбити делимичну исплату. (3)

Кад трасат исплати само један део своте, може захтевати (5) да се та отплата прибележи на чеку и да му се изда намира (признаница) на исплаћену своту. (6)

(1) Он „може“ али не мора захтевати потврду. Али не може се примити тумачење да „може захтевати да му се чек преда“. Он мора захтевати да му се чек преда. Без тога би био у немогућности да трасанту докаже да је чек исплатио. Осим тога трасант би и даље остао — догод је чек у саобраћају — одговоран. Најзад тај би чек могао бити и даље преношен и доводити у незгодан положај његове нове имаоце. Зато он „може захтевати потврду, на чеку који му се предаје“. У противном он сноси ризик ако ималац чека буде затражио поновну наплату, а како у Праву о Чеку важи § 16 ст. I. Мен. Зак. то се новом имаоцу чека не могу стављати приговори да је тај чек већ једном исплаћен, јер имаоца чека не важи никакви скривени састојци.

(2) Та потврда може да буде просто индосамент на трасату — видети § 8 последњи став.

(3) Овде се чек разликује од менице. — Видети § 38 Мен. Зак. ст. II. — Према томе понуда делимичне исплате сматра се код чека као одбијање плаћања у опште и даје право на вршење регресних права.

(4) Ималац може али не мора одбити делимичну исплату. Ако је прими онда му остају регресна права за неисплаћени део своте.

(5) И овде „може захтевати“ треба схватити као треба захтевати. Без тога у рукама следећег имаоца тај чек има вредност за целу своту. — Видети примедбу 1^о уз овај § и разлоге тамо изнете.

Али и имаоцу чека је у интересу да трасат забележи датираном изјавом на чеку, под својим потписом, да је исплатио само један део своте и ако му је чек поднет на исплату. Таква изјава имаоцу чека олакшава дизање протеста због одржавања својих регресних права према трасанту, индосантима и авалистима. (Видети т. 2. §-а 19. овог Зак.).

(6) Трасат захтева истовремено и бележење на чеку и признаницу о примљеним сумама на име делимичне отплате, јер он чек враћа имаоцу, а као доказ о исплати према трасанту остаје му само признаница на одвојеном писмену.

§ 17 (11)

Чек који је с предње стране прецртан двема упоредним цртама, може се исплатити само каквој банци (§ 2.). (1) Ово прецртавање може да изврши или трасант или ималац чека. (2)

Прецртај може бити општи или посебан.

Прецртај је општи, ако између двеју његових црта није ништа назначено или ако је написано „банка“, односно какав други израз који значи то исто, или само „и друштво“, (3) а посебан је, ако је између његових црта написано име какве банке. (4)

Општи прецртај може се претворити у посебан.

(5) Посебан пак не може бити претворен у општи. (6)

Чек са посебним прецртајем може се исплатити само одређеној банци. Али ова, кад сама не врши наплату, може место себе одредити другу банку. (7)

Забрањено је избрисати прецртај као и име означене банке. (8)

Трасат, ако прецртани чек не исплати банци већ коме другом лицу, у случају кад је прецртај општи, или га исплати другом лицу, а не означеној банци, онда кад се на чеку налази посебни прецртај, одговоран је у оба случаја за проузроковану штету. (9) Ова накнада штете не може бити већа од чековне своте. (10)

(1) Ко се сматра као банка прописано је у §-у 2 овог Закона.

(2) Дакле свако лице у чијим се рукама буде чек налазио.

(3) Према томе општи прецртај значи да се тај чек може исплатити било којој фирми, која се сматра у Чековном Праву као банка.

(4) Поставља се питање да ли се после посебног прецртаја тај чек може и даље преносити од стране банке чије је име везано за прецртај.

Има земаља где се одобрава да га она може преносити, али само пуним преносом, на друге банке.

Ми мислимо да то није у интенцијама нашег Законодавца и да треба узети да се тај чек више не може преносити већ га једино та банка може поднети на наплату трасату, било сама било преко неке од банака преношењем чека путем индосамента „као пуномоћје“ („за инкасо“, „вредност за наплату“) из §-а 17 Мен. Зак., који пропис по т. 4 §-а 23 Чек. Зак. важи и за чек. Такво се објашњење у осталом јасно види и из ст. V овог §-а.

(5) То се врши простим дописивањем имена једне банке. То — по ст. I овог §-а — може учинити сваки легитимирани држалац чека.

(6) Ова забрана има се сматрати као пропис који спада у домен јавног поредка и зато се нико не може одрећи права да се користи овом забраном.

Такво одузимање прецртају његовог својства посебног прецртаја сматра се као ништавно. Осим тога санкционисано је и новчаном казном (§ 24 т. 4), која по последњем ставу §-а 26 не искључује примену Казненог Законика, у колико ово дело садржи фалсификовање исправе. — Прописе Казненог Законика видети уз §-е 68. и 69. Мен. Зак.

(7) Ипак то не искључује пуштање у саобраћај овога чека од стране банке овлашћене да се користи посебним прецртајем само у том случају ималац чека моћи ће га наплатити само преко те банке. — Ближе видети у примедби 4^о уз овај §.

(8) Видети примедбу 6^о уз овај §.

(9) Другим речима трасат је овлашћен да чек исплати свакоме, али у томе случају он ће сам сносити одговорност према легитимираном имаоцу чека, који би био лишен државине на начин из §-а 15 Мен. Зак., који важи и за чек (видети § 23 т. 4 Чек. Зак.). — Ближе у §-у 15. Мен. Зак. и примедбама уз тај пропис, с тим да већ сама исплата неовлашћеном лицу представља велику немарност од стране трасата.

Ово не значи да трасат не може се регресирати за ову своју одговорност према лицу, коме је чек исплатио. Само та парница неће имати чековно-правни карактер, већ то ће бити спор око накнаде штете. Наглашујемо да га накнада не може бити већа од чековне суме, за коју одговара трасат, и ако по §§-има 800 и даље Срп. Грађ. Зак. представља пуну накнаду штете свота која се добије додајући чековној суми још трошкове и изгубљену добит.

(10) Али под изразом „чековна свота“ ваља подразумевати не само суму новаца означену на исправи о чеку, већ регресну своту (т. 7. § 23. овог Зак.). То представља главну тражбину. Али то не искључује још и акцесиорије (трошкове, таксе, мораторни интерес). — Ова одговорност заснива се на погрешци трасатовој (што није био довољно опрезан).

(11) Из мотива комисије за израду пројекта овога Закона:

Чекови на доносиоца ако се изгубе или буду украђени могу бити наплаћени и од лица која нису материјално легитимирана из чека. — Да би се знало, ко је чек поднео на исплату и наплатио, закони траже да подносилац на самом чеку својим потписом утврди намиру. Али се и то показало као недовољно, па се за то у Енглеској увео тако звани „crossed“ чек или прецртани чек, који се има исплатити само којој банци или банкар. — Прецртај може да буде општи или посебни. Општи је онда ако између паралелних линија извучених по предњој страни чека, стоји назначење „банка“ или израз који исто значи или само „и друштво“, а прецртај је посебан ако ту стоји име банкара коме се чек може исплатити. — Ово је уобичајено зато што, ако се чек исплати ма коме банкар или банци, онда ако се докаже да је чек изгубљен или украден, зна се која га је банка исплатила, па ће се од ње накнада тражити на случај да је чек неправилно исплаћен, док ако га је платило какво обично лице, накнада је неизвесна. —

Видети и мотиве уз § 18.

§ 18. (12)

Трасант, а тако исто и сваки ималац (1) чека, може забранити да се чек исплати у готовом новцу (4); ради тога он треба да на предњој страни чека, (2) а преко слога његовог, стави назначење „само за обрачун“ или други какав израз који то исто значи. (3)

У том се случају чек може измирити само путем обрачуна са трасатом или са лицем, које има код трасата рачун (конто) (5) или с чланом завода за обрачунавање, који постоји у месту плаћања. (6) Ако трасат није члан таквога завода, он може приликом поднашања чека на њему означити којег члана завода у сврху обрачунавања. (7) Овакав обрачун вреди као исплата. (8) Назначење „само за обрачун“ не може се опозвати. (9)

Ако не поступи по том назначењу, трасат одговара за проузроковању штету. (10) Накнада штете не може бити већа од чековне своте. (11)

(1) Дакле овај натпис не мора бити стављен на чек у тренутку његовог издавања, већ се може и доцније дописати. Треба сматрати да свако лице у чијим се рукама нађе чек може ставити ову ознаку. У ознаци се не мора назначити ко је ту ознаку ставио.

Ипак ако би се једном ова ознака ставила, она се више ње може опозвати. Сваки уговор о одрицању права заинтересованих да се користе оваквом ознаком, има се сматрати као ништаван.

(2) Ова ознака мора бити јавна и то стављена на предњој страни чека. Ако је стављена на полеђину чека трасат се њом може послужити, али није обвезан, нити му се може пребацити што о њој не води рачуна.

(3) Та клаузула мора бити било на језику земље у којој се плаћање врши, било на језику на коме је чек издат. Видети примедбу 3^о уз § 1.

(4) Ова забрана исплате у готовом новцу сама по себи не представља никакву повреду или противуречност са т. 2 §-а 1. И овде се у ствари исплаћује одређена сума новаца, али на тај начин што се она преноси са рачуна трасанта било на трасата било на имаоца чека. На тај начин предмет чека остаје и даље одређена свота новаца.

(5) Али ова исплата у ствари може бити и на тај начин што ће се код трасата — ако он то пристане или ако то његова правила предвиђају — отворити кредит на текући рачун лица, које дотле није имало текући рачун код њега, или што ће се у његову корист уписати одређена сума на текући рачун лица, које код трасата, већ има текући рачун. Видети примедбу 7^о уз овај §.

(6) Који ће се заводи сматрати као заводи за обрачунавање прописане Уредбом Министар Трговине и Индустрије. — Видети примедбу 14^о уз § 12.

(7) То исто — сматрамо — бива и за случај ако ималац чека нема текући рачун код трасата. Он може тражити да се чековна сума упише у добро извесног лица, које има текући рачун код трасата.

(8) „Такав обрачун вреди као исплата“, то значи он ослобођава трасанта даље одговорност за солвентност лица или установе код које постоји текући рачун. Трасант јемчи само до тренутка док се сума у питању не пренесе на лице означено у чеку. После тога последице тога преноса, то су *res inter alios acta* за трасанта и њега се више не гичу.

(9) Опозивање и одрицање приговора против опозивања су ништавни као противни јавном поредку.

Само преиначење чека у циљу брисања ове ознаке представља преиначење чека. — О томе видети примедбу 6^о уз § 17.

(10) Ипак чек не губи важност ако га трасат на своју одговорност исплати готовим новцем. Само у томе случају он одговара за накнаду штете, која може произаћи из таквог његовог поступка. — О тој одговорности видети разлоге у примедби 9^о уз § 17.

(11) Шта значи ова одредба видети објашњења дата у примедби 10^о уз § 17.

(12) Из мотива комисије за израду пројекта овога Закона:

Код банака постоје две врсте чекова: „чек за исплату“ и „чек за обрачун“. Први се у Народној Банци зове „бели чек“, а други „црвени чек“ јер су исписани на белом односно црвеном папиру. По формуларима Народне Банке чек за обрачун се стилизира „нека Народна Банка исплати из мога потраживања по жиро-рачуну“, — што значи, да се чек не може исплаћивати у готовом новцу већ преносом с рачуна трасантовог на рачун имаоца чека. Наравно да овакве чекове могу трасирати само они који имају отворен рачун код какве банке. То назначење „за обрачун“ не може се опозвати, а ако трасат не поступи по њему, одговара за штету, која не може бити већа од износа чека.

Хашка Конференција је усвојила и систем прецртаног чека и систем чека за обрачун, а оставила државама слободу да оне уводе врсту чекова за обрачун. — У дејству обадва система веома су слични, ипак је разлика у

томе, да се на прецртани чек може, преко банке, тражити одмах и исплата готовином. — Наша два постојећа Чековна Закона познају само чек за обрачун, али су се сви привредни кругови изјаснили за обе врсте чека, па с тога их је и комисија усвојила.

РЕГРЕС ЗБОГ НЕИСПЛАТЕ

§ 19. (8)

Ималац (1) може вршити регрес (2) против индосаната, трасанта и авалиста ако чек, поднесен на време (3), не буде исплаћен. (4)

Подношање на исплату и неисплата треба да буду утврђени:

1. или јавном исправом („протест због неисплате“); (5)

2. или потписаном изјавом трасатовом на чеку, у којој изјави треба да буде назначен дан, кад је чек био поднет; ова се изјава мора у протестном року унети у регистар протеста, што протестни чиновник има потврдити на чеку или алонжу; (6)

3. или датираним уверењем завода за обрачунавање, којим се утврђује да је чек био поднет на време и да није измирен обрачун.

Протест због неисплате мора да се подигне пре него што протече рок за подношење. (7)

(1) За чек важе правила о вршењу регресних права одређена у §§-има 44, 45, 46, 47 (само ст. I и III), 48 и 49.. Мен. Зак. — То је прописано у т. 7. §-а 23. Чек. Зак. с напоменом да за чек не важе акцепт и камата одређена у исправи.

(2) Ималац или онај чековни дужник који је исплатио чек. (Видети т. 7. §-а 23 Чек. Зак. у вези са ст. III §-а 46 Мен. Зак.).

(3) Да би се могао вршити регрес чек мора бити поднесен на време (одређено у §-у 12) на исплату, без обзира што се трасант можда није — после тога рока — још користио својим правом из т. 1 §-а 15 да опозове чек.

Ако чек није био поднет на време на исплату, онда из обвезе испадају индосанти и авалисте, а имаоцу чека остаје и даље противу трасанта, односно против свога непосредног индосанта, право на тужбу из основног посла (н. пр. уговор о размени, уговор о најму ако се чеком плаћа надница, уговор о купопродаји) (§ 22) или противу трасанта право на тужбу због неоправданог обогаћења (§ 23 т. 13 Чек. Зак. у в. §-а 85 Мен. Зак.).

(4) Као неисплаћен чек сматра се, за неисплаћени део своте, и чек који је делимично исплаћен (§ 16 ст. II) као и чек „за обрачун“ где противвредност није уписана у добро овлашћенику (§ 18).

(5) Код чека за протест због исплате важе правила из Меничког Закона (§§-и 70—77) — Видети § 23 т. 11 Чек. Зак.

(6) О протестном регистру видети §§-е 76 и 77 Мен. Зак.

(7) „Пре него што протече рок за поднашање“ чека на исплату, то значи да се код чека не може, као код менице (§ 43 Мен. Зак.) протест тражити једног од два наредна радна дана по истеку рока, већ најдоцније последњег дана овога рока.

(8) Из мотива комисије за предлог Чековног Закона:

За чување регреса код чека као и код менице потребно је благовремено поднашање ради исплате и благовременог протеста. Протест може бити: 1. обични протест, подигнут код суда или јавног бележника; 2. изјава протеста на чеку, која мора бити заведена у протестни регистар (разлика од постојећих закона); 3. изјава завода за обрачунавање, која не треба да се заведе у протестни регистар, јер ће такав завод, на основу уређења које ће му дати Министар Трговине и Индустрије, бити неко полузванично место.

По Хашком Реглману, члану 23., протест због неисплате треба да се подигне пре протекла рока за подношење.

Рок за подношење чека на исплату установљен је у корист имаоца чека; он не мора чекати последњи дан тога рока, него га може поднети у току тога рока, дакле пре

последњег дана. Али ако тада трасат још није добио покриће, вероватно је да ће га добити последњег дана одређеног рока за поднашање, па стога ће имацац врло често и сам чекати последњи дан тога рока ради поднашања на исплату и подношања на протест због неисплате. Али и ако је Хашка Конференција усвојила то начело ипак је другим ставом §-а 23. одобрила државама да могу прописати у својим законима да се протест због неисплате може подићи првог радног дана иза дана подношења. Комисија није ово усвојила мислећи да је имацац довољно заштићен ако му се дозвољава подизање протеста још и на последњи дан рока за подношење на исплату, јер ови рокови по начрту нису тако кратки, као што су по садашњим Чековним Законима.

УМНОЖАВАЊЕ (6)

§ 20.

Чек издан у земљи, а платив ван ње (1) (1а), може се трасирати у више једнаких примерака. (2) У сваком примерку треба да се у самом тексту назначи његов текући број (3); ако се то не учини, сваки ће се примерак сматрати као засебан чек. (4)

Ово наређење не вреди за чекове на доносиоца. (5)

(1) Издавати у више примерака може се само чек на иностранство. Чек издат у земљи из једног места на друго, без обзира на даљину и евентуалну несигурност у саобраћају, не може се издавати у више, умножених, примерака. Чак се не може издавати у умноженим примерцима ни чек који се издаје са наших острва на наше копно и обрнуто.

(1а) Из овога прописа *per argumentum a contrario* мора се извући закључак да се могу издавати и у иностранству умножени примерци чека који се плаћа у нашој земљи.

(2) Чековни Закон је врло сиромашан у прописима о умножавању примерака једног чека. Ипак у §-у 23 т. 9 прописано је да за чек важе прописи §-а 64 Мен. Зак., који нормира одговорност по умноженим примерцима. Зато видети тај пропис и објашњења тамо дата.

Из реченице I става I §-а 64 Мен. Зак. закључујемо да је трасат, чим исплати један примерак чека, обвезан да одбије исплату свих доцнијих примерака. Иначе њихову исплату врши на свој ризик.

Подвлачимо да трасант не мора имаоцу чека издати умножене примерке, јер овде не важи пропис §-а 63. Мен. Зак., пошто Чек. Зак. изречно (§ 23 т. 9) прописује да у погледу умножавања од прописа Меничног Закона за чек вреди — са једном резервом — само § 64.

(3) Први.. други.. трећи...

(4) Али и без ове ознаке чек важи као такав. Ово је споредни а не битни састојак чека.

(5) Т. ј. чек на доносиоца не може се издавати у више умножених примерака.

(6) Из мотива комисије за предлог Чековног Закона:

Садашњи закони не познају дупликат код чека; но та је институција практична у прекоморском саобраћају из државе у државу; зато је и примљена.

ЗАСТАРЕЛОСТ (1)

§ 21.

Регресни захтеви имаоца чека против индосаната и против трасанта (2) (2а) застаревају за шест месеца откад је протекао рок за подношење ради исплате. (3)

Регресни захтеви индосаната једних против других и против трасанта (4) застаревају за шест месеца од дана кад је индосант искупио чек (5) или од дана кад је против њега код суда поступљено. (6) (7)

(1) Што се тиче застарелости код чека, изузев прописа о року застарелости овде изложених у §-у 21 Чек. Зак., за чек по пропису §-а 23 т. 12 Чек. Зак. важе правила Мен. Зак. из §§-а 79.—84., која прописују норме о узроцима прекидања, о поновном току прекинуте, о узроцима обуставе тока и навршења застарелости, о личном дејству тих уз-

рока и о сукобу закона што се тиче застарелости. — Зато видети §§-е 79—84 Мен. Зак. и објашњења тамо дата.

(2) А тим самим и против авалиста (§ 10) јер за њих — по §-у 23. т. 5 Чек. Зак. — важе прописи §§-а 30 и 31 Мен. Зак. По ст. I §-а 31 „авалиста је исто тако обавезан као и онај за кога је дат авал“. Отуда се мора закључити да је авалиста у обвези, по праву регреса, док и онај за кога је дат авал. Овакав се закључак намеће сам собом и ако Закон изречно не предвиђа рок за то.

(2а) Ипак и кад застари чековно-правна тражбина по регресном праву противу трасанта или непосредног индосанта, имаоцу чека остаје на располагању и даље грађанско-правна тужба из основног посла. (Видети § 22), а противу трасанта још и тужба због неоправданог обogaћења. (Видети § 23 т. 13).

(3) Тај рок прописан је у §-у 12.

(4) И између авалиста и индосанта, односно авалиста и трасанта, јер — по §-у 23. т. 5. Чек. Зак. — за чек важи и пропис последњег става §-а 31 Мен. Зак. по коме „кад исплати меницу“.. (авалиста).. „има право регреса против онога, за кога је дао авал и против свију оних, који су овоме одговорни“.

(5) Ту важи, по §-у 23 т. 7. Чек. Зак., § 49 Мен. Зак. Зато треба узети чек са датираном исправом о исплати. Објашњење видети уз ст. II §-а 78 (који овде не важи) Мен. Зак.

(6) Објашњења дата су уз идентични пропис ст. II §-а 78 Мен. Зак. (који овде не важи).

(7) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Овај параграф значи приличну разлику од садањих Закона по којима је рок застарелости у највише случајева за половину краћи. Већина мишљења привредних кругова и судова задовољна је са овим продужењем рока застарелости.

ТУЖБА ИЗ ОСНОВНОГ ПОСЛА

§ 22.

У место да подигне регресну тужбу (§ 19.) ималац чека, ако није друкчије уговорено, (1) може уз повраћај чека против трасанта, односно свога непосредног индосанта, остварити тражбину која проистиче из правног односа, што је био основ издања односно преноса чека. (2)

Тужбу у смислу става првог ималац чека има и онда, кад није испунио услове за регрес или је овај застарео, али му се у том случају од његовог потраживања одбија износ штете, коју је туженик претрпео због прекасно учињенога или пропуштенога подношења чека. (3) (4)

(1) „Ако није друкчије уговорено“, значи ово је диспозитивни пропис. Странке се могу одрећи права на дизање тужбе из основног посла, која повлачи собом гломазну парницу из Грађанског Судског Поступка, ако и док ималац чека има право на дизање чековно-правне тужбе по §-у 19. — Само ми подвлачимо да се нико не може одрећи у напред подизања тужбе у опште, па ни подизања тужбе из основног посла, за случај ако му не стоји више на расположењу тужба из §-а 19. — Дакле, за случај предвиђен у ст. II овога §-а то противно уговарање, то у напред одрицање права на тужбу из основног посла, неће и не може имати никаква дејства, као изјава воље противна јавном поредку (§ 13 и 16 Срп. Грађ. Зак.).

(2) Само у томе случају ималац чека има да доказује да чек произилази као обећање исплате (а не сама исплата) из основног посла.

Само вођење парнице из основног посла је ван Чековног Права. Оно спада у Грађанско односно Трговачко Право, према томе какве је природе основни посао. Зато о томе овде неће бити речи.

(3) У овом случају могу се поставити три правна правила:

а — пропуштање вршења дилigentних радњи за очување права из чека је без утицаја на право подизања тужбе из основног посла;

б — ипак у случају тужбе из основног посла то пропуштање није без сваког значаја. Оно даје право на накнаду износа **стварно** претрпљене штете;

в — висина те штете одређује се у појединим случајевима као фактичко питање.

(4) Застарелост за подизање ове тужбе не одређују прописи Права о Трговачким Ефектима, већ Грађанског односно Трговачког Права (према природи основног посла).

(5) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Како сврха чека редовно није новација онога посла који је основ чеку, то комисија, и с обзиром на то што се већина мишљења привредника и судова слажу са овим схватањем, сматра да је наређење §-а 22. оправдано.

ПРОПИСИ МЕНИЧНОГ ЗАКОНА, КОЈИ ВРЕДЕ
ЗА ЧЕК (27)

§ 23.

На чек се, сходно природи његовој, (1) примењују ови прописи Меничног Закона:

1. о разликама у своти (§ 6.); (3) (2)
2. о дејству меничне неспособности (§ 7.); (4)
3. о одговорности неистинитог заступника (§ 8.); (5)
4. о индосаменту (§§ 12.—17.), изузевши прописе о акцептирању (6) и оне из ст. 2. § 16.; (7)
5. о авалу (§§ 30. и 31.) с тим да трасатов авал нема чековно-правног дејства; (8)
6. о плаћању (§ 37. ст. 3. и § 40.); (9)
7. о извештавању (§ 44.) (10); о напомени „без трошкова“ (§ 45.) (11); о солидарној одговорности (§ 46.) (12); о регресној своти (§ 47. став први и трећи и § 48.) (13); о предаји исправа и пребрисавању индосамената (§ 49.) (14); изузимају се у овде наведеним параграфима прописи о акцепту и о камати одређеној у исправи; (15)
8. о вишој сили (§ 53.) изузевши пропис о акцептирању; (16) (27а)

9. о умножавању (§ 64.) изуzeвши другу реченицу првог става; (17)

10. о лажним и преиначеним меницама (§§ 68. и 69.) (18), изуzeвши прописе о акцептирању, а са додатком: Штету, која проистиче из скупа лажног или преиначеног чека, сноси неистинити трасант лажнога чека или трасант преиначенога чека, ако су било ова лица било њихови намештеници, којима је поверено руковање чековима, крива у погледу издања лажног чека или у погледу преиначења чека (19). У сваком другом случају штету сноси трасат. Противна погодба нема правног дејства; (27б)

11. о протесту (§§ 70.—76. и 77., став 2.) изуzeвши прописе о акцепту и о протестирању на основу преписа чека (§ 72. бр. 1.); (20)

12. о застарелости (§§ 79.—84.); (21)

13. о неоправданом обогаћењу (§ 85.), изуzeвши пропис о акцептанту; али само ако нема места тужби из § 22. став други; (22) (27в)

14. о праву залоге и придржаја (§§ 86.—89.); (23) (27 г)

15. о амортизацији (§§ 90.—93.) изуzeвши прописе о акцептанту; (24) (27д)

16. о сукобима закона (§§ 94.—96.); (25)

17. општа наређења (§§ 97.—101., и § 102. став први и трећи), изуzeвши пропис о акцептирању. (26) (27ђ) (27е)

(1) Другим речима у колико ти прописи Меничног Закона одговарају природи правне уставне чека.

(2) Ознаке §§-а у загради значе упућивање на те §§-е Меничног Закона. Ради краткоће ми их овде не излажемо поново, него смо слободни упућити на дотичне §§-е Мен. Закона и објашњења тамо дата.

(3) Овај пропис о примени на чек прописа Мен. Зак. о разликама у своти важи без икаквог изузетка. — Ближе о своти код чека видети примедбе 5^а, 5^б и 6^а уз § 1 Чек. Зак.

(4) И овај пропис важи без изузетка. Додајемо да § 2 Чек. Закона одређује још и ко је способан бити трасат код чека.

(5) Овде важи за чек § 8 Мен. Зак. у потпуности с тим додатком да треба имати у виду и т. 10. овог §-а, који говори о професионалној одговорности.

(6) То су:

10. ст. III Мен. Зак. (Видети § 9 Чек. Зак. — акцепт на чеку нема чековно-правно дејство и § 8 ст. II Чек. Зак. — ништаван је трасатов индосамент);

§ 14 Мен. Зак. (Видети § 6 Чек. Зак. — индосант одговара солидарно са трасантом);

(7) Видети примедбу 1^а уз § 1 Чек. Зак.

(8) О изузетку трасатовог авала видети § 10 Чек. Зак. и објашњења тамо дата.

(9) Највећи део прописа Мен. Зак. о плаћању не важи за чек. Тако не важе:

§ 37 ст. I Мен. Зак. о року подношења на исплату. — За чек ту важе прописи §-а 12 Чек. Зак.

§ 37 ст. II Мен. Зак. по тексту овог Закона изгледало би да не важи за чек. Међутим он је унет у последњи став §-а 12 Чек. Зак., али под условом да трасат буде члан завода за обрачунавање, услов који се не тражи код менице.

§ 38 ст. I Мен. Зак. непотребан је за чек, јер је предаја чека по исплати предвиђена у ст. I §-а 16 Чек. Зак.

§ 38 ст. II Мен. Зак. противан је ст. II §-а 16 Чек. Зак. који овлашћује имаоца чека да одбије делимичну исплату.

§ 38 ст. III Мен. Зак. непотребан је, јер о издавању признанице за делимичну исплату говори — идентичан са њим — пропис §-а 16 ст. III Мен. Зак.

§ 39 ст. I и II Мен. Зак. не важе јер су противни природи чека, који је доспео одмах чим је издат (Видети § 11 Чек. Зак.) те не може код чека ни бити питања о исплати пре доспелости.

§ 39 ст. III Мен. Зак. код чека замењен је прописима §§-а 8, 15, 17 и 18 Чек. Зак. који нормирају одговорност трасата за правилност исплате, која овде захтева више обазривости него код менице.

Овде видети и т. 10 овог §-а о трасатовој професионалној одговорности.

§ 41 Мен. Зак. не важи јер није у складу са природом чека. Трасат држи као банкар, а не као дужник, депозит трасатов и зато за њега и не важе правила постављена за дужника, већ она за банкаре.

Што се тиче одредаба Мен. Зак. о плаћању које важе за чек и то ст. III §-а 37 Мен. Зак. (Видети §§-е 12 и 18 Чек. Зак.) и § 40 Мен. Зак. оне овде важе без ограничења.

(10) Пропис о извештавању из §-а 44 Мен. Зак. овде за чек важи за случај: протеста због неисплате (§ 19 Чек. Зак.); опозива (§ 15 Чек. Зак.); извештаја због прекидања застарелости између чековних солидарних садужника (§ 21 ст. II Чек. Зак. у вези са т. 12 овог §-а и §-ом 79 Мен. Зак.); и о вршењу права придржаја. — За случај одбијања акцепта чека, који је ирелевантан за чек (§ 9 Чек. Зак.), овај пропис не важи, — то је једина резерва за његову примену код чека.

(11) Реч је једино о протесту због неисплате (т. 2 §-а 19 Чек. Зак.)

(12) Код чека не производи акцепт никакво чековно-правно дејство (§ 9 Чек. Зак.). Овај пропис §-а 46 Мен. Зак. је у потпуној важности за чек, изузев одговорности акцептанта. Видети § 19 Чек. Закона.

(13) Код чека не важи пропис §-а 47 Мен. Зак. у целисти. § 3 Чек. Зак. у своме последњем ставу забрањује одређивање камате у чеку. Осим тога Чек. Зак. изречно наводи да за чек важи само став први и трећи §-а 47. Ст. II §-а 47 Мен. Зак., који говори о дисконту приликом исплате регресне суме пре доспелости, овде нема важности, јер се чек по својој природи не може плаћати пре рока (Видети примедбу 9^о уз овај § — део објашњења што ст. I и II §-а 39. Мен. Зак. не важе за чек).

Логично и код §-а 48 отпада камата уговорена у исправи, јер он само предвиђа реституцију онога што је плаћено по §-у 47. Мен. Зак.

(14) § 49 Мен. Зак. важи за чек без резерве. Видети објашњења уз § 49 Мен. Зак.

(15) Не важе за чек ови прописи Мен. Зак. о вршењу регреса:

§ 50 о вршењу регреса због делимичног акцепта. — То се противи природи чека, где акцепт нема дејства. — Видети § 9. Чек. Зак.

§ 51 о позратној меници, јер чек може издавати и небанкар а чек се не може вући само на банкар, код кога се има покриће. (§ 2 Чек. Зак.). Ако би се допустили повратни чекови, онда би једни дужници (они који нису банкар) били повлашћени (јер се на њих не би могли вући чекови — § 2 Чек. Зак.) на штету оних који су банкар. Интерес једнаког поступања у Чековног Праву захтева да се ова правна установа не уводи код чека. Зато не може бити повратних чекова.

§ 52 о губљењу права због пропуштања вршења дилigentних радњи. — То је питање код чека решено у §-у 19 ст. I Чек. Зак.

(16) Овај пропис §-а 53 Мен. Зак. на чек се односи само у колико је у питању подношење чека на исплату и подизање протеста због неисплате (Видети § 12 Чек. Зак., примедбу 12^о).

(17) За умножавање чека од прописа Мен. Права важи само § 64 Мен. Зак. (резерва о акцепту, који по §-у 9 Чек. Зак. нема чековно-правна дејства).

О значају ових прописа за чек видети § 20 Чек. Зак. и објашњења тамо дата.

Напомињемо да за чек не важе прописи о прелису менице.

(18) Једина резерва, то је неважност фалсификованог акцепта.

Видети објашњења дата уз §§-е 68 и 69 Мен. Закона.

(19) Овде је уведена професионална одговорност трасанта. Он је дужан да осигура руковање својим чековима тако да правни саобраћај буде по-

штећен од изненађења. Ипак да се дође до те професионалне одговорности треба доказати да су баш трасантови намештеници допринели фалсификовању.

(20) Одредбе Меничног Закона о протесту важе за чек, и то:

§§-и 70, 71, 73, 75, 76 и 77. ст. II. без икакве резерве;

§§-и 72 и 74 с том резервом да се протест не може заискати на основу преписа чека.

§ 77 ст. I Мен. Зак. изгледало би по §-у 23 т. 11. Чек. Зак. да не важи за чек. Међутим слична одредба налази се и у т. 2 §-а 19 Чек. Зак.

Најзад напомињемо да треба обратити пажњу и на § 19 ст. 3 Чек. Зак. који предвиђа ослобођење од протеста, ако је неисплата утврђена уверењем завода за обрачунавање.

(21) За чек не важи § 78 Мен. Зак. Њега замењује § 21 Чек. Зак.

§§-и 79—84 Мен. Зак. примењују се на чек без резерве.

(22) Пропис §-а 85 Мен. Зак. о тужби због неоправданог обогаћења важи за чек само под резервом да се та тужба не може поднети против акцептанта чека (§ 9 Чек. Зак.) Према томе она код чека остаје само против трасанта, и то једино у случају ако нема места тужби из §-а 22 Чек. Зак.

(23) Што се тиче права залогa и придржаја прописи Меничног Закона важе за чек, и то: §§-и 86 и 87 с том резервом да је одбијање исплате (§ 19 Чек. Зак.) довољан доказ да дужник није на време испунио своју обавезу. §§-и 88 и 89 важе за чек без резерве.

(24) Што се тиче примене одредаба Меничног Закона о амортизацији оне се примењују на чек, под овим условима:

§ 90 — без резерве. Само по себи се разуме да судски извештај трасату, послат по последњем ст. овог §-а значи судску наредбу о опозивању чека и ту даље важе одредбе §-а 15 Чек. Зак..

§ 91 — с тим да се ст. I овога §-а односи само на протест због неисплате (§ 19 Чек. Зак.) и да ст. II који се односи на акцептанта овде не важи (§ 9 Чек. Зак.) те према томе нико није обавезан да депонује основну суму код суда до окончања амортизационог поступка.

Ст. I и II §-а 92 без резерве, а ст. III с том резервом што се, мислимо, на основу одлуке о амортизацији не може тражити наплата чека од трасата, (који по чеку није у обвези); већ само вршити регрес против трасанта.

§ 93 без резерве.

(25) Прописи Мен. Зак. о сукобу закона (§§-и 94—96) примењују се на чек, с напоменом да ваља водити рачуна о §-у 2 Чек. Зак.

(26) Општа наређења Мен. Зак. (§§-и 97—101 ст. I и III §-а 102) важе и за чек и то:

§ 97 потпуно, али водећи рачуна о §-у 2 Чек. Закона;

§§-и 98, 99 и 101 без резерве. (Видети примедбу 27^о тачку е уз овај §).

§ 100 и 102 ст. I и III с том резервом да код чека не може бити акцептирања (§ 9 Чек. Зак.).

§ 102 ст. II не важи за чек, јер се противи природи чека који се плаћа код трасата, а трасат не може у акцепту означити домицилиат, јер и сам акцепт код чека нема чековно-правног дејства — § 9 Чек. Зак.).

(27) Мотиви комисије за предлог Чековног Закона:

Како је већ горе поменуто, предлог усваја хрватски систем цитирања менично-правних прописа, који вреде за чек. У смислу тога система састављен је § 23. Додати треба још ово:

(27-а) Ка броју 8. Аустриско Право за чек није усвојило пропис о утицају више силе, која има Хрватско-угарско Право. Наш предлог придружује се овом последњем Праву.

(27-б) 1. Ка броју 10. Додатак узет је из досадашњих Закона. Сврха му је, да се реши тешко питање ко, трасант или трасат, треба да сноси штету, која би настала због ис.

плате лажног или преиначеног чека. Питање је решено са становишта, да трасат има прилике да види лажни или преиначени чек, а трасант (ималац чековне књижице) готово никада. Ради тога је праведније, да штету сноси трасат, па био он крив при исплати или не. Али, особито ради опрезне манипулације са чековним књижицама, потребан је изузетак у оним случајевима у којима је трасант — или његов намештеник — крив што се могао издати лажни или преиначени правилан чек; у тим случајевима штету сноси трасант, ако до трасата нема кривице. Ове се норме уговором не могу преиначити.

(27-в) 2. Ка броју 13. Тужба због неоправданог обогатења је само субсидиерна, т. ј. она се може подићи ако нема места тужби из става 2. § 22.

Разуме се да је захтев ради обогатења обични цивилно-правни захтев.

(27-г) 3. Ка броју 14. Како је комисија у предлогу Меничног Закона примила из Хрватско-угарског Меничног Закона прописе о праву залогa и придржаја, доследно је да их је примила и у нацрту Чековног Закона, јер могу и код чека имати значаја, ма да по природи чека то неће бити често.

(27-д) 4. Ка броју 15. Комисија није нашла темељног разлога, да би се прописи о амортизацији чека разликовали од прописа о амортизацији менице.

(27-ђ) 5. Ка броју 17. Чековна способност иста је као и менична, само је треба строго разликовати од способности бити чековним трасатом (§ 2.). О чековоној способности може се говорити само код трасанта, индосанта и авалисте.

(27-е) Разуме се, да су и рокови за поднашање чека на исплату продужени до првог следећег радног дана, по истеку рока али с тим да последњи дан мора бити радни дан а не може бити никако неки празник. Хрватско-угарски Закон то изречно каже. Разлика од досадашњег Аустриског Закона у томе је, да се у рокове за поднашање на исплату убрајају и празници. Та измена није опасна, јер су рокови дужи.

КАЗНЕНИ ПРОПИСИ И ПРОПИСИ О СУДСКОМ ПОСТУПАЊУ

§ 24.

Казниће се (1) новчано (2) са 2% од чековне своте, а најмање са две стотине динара онај:

1. који (3) трасира чек без датума (4) или са неистинитим датумом издања; (5) (9)

2. који (3) такав чек, ма да зна за његове мане (6) трасиран од другогa, преузме, (7) пренесе или исплати; (8) (9)

3. који (3) трасира чек противно пропису § 2.; (10)

4. који (3) претвори посебан прецртај у општи или избрише било прецртај било име означене банке (§ 17.) (11)

Ко се намерно (12) огреши о прописе предњег става, (13) казниће се двоструко. (14) (15)

(1) Ова казна има чисто фискални и дисциплински карактер. Она не искључује паралелну примену Кривичног Законика. — Видети последњи став §-а 26.

(2) Ако се не наплати новчана казна она се неће моћи по уобичајеним правилима претворити у казну затвора. То се види из ст. IV §-а 26, који предвиђа могућност претварања само за дело из §-а 25 овог Закона.

(3) Онај који без зле намере... видети последњи став овог §-а.

(4) Такав је чек ништаван. Видети примедбу 10 уз § 1 Чек. Зак.

(5) Али не и који промени већ стављени датум издања. Видети §§-е 68 и 69 Мен. Зак.

(6) Ако је чек без датума онда се сматра да сваки његов ималац зна за ману. Ако је датум лажан онда тек треба утврдити да ималац зна за лажност датума.

(7) Који такав чек преузме, то значи сваки легитимирани ималац.

(8) Трасат ће бити одговоран за новчану казну чак и ако су се он и трасант споразумели да он исплати такав недатиран или лажно датиран чек.

(9) Ова дела из т. 1 (кад дела сам трасант) и из т. 2 (кад дело ко други) имају за задатак да спрече евентуалне злоупотребе разних лица путем доказивања чеком и да онемогуће спорове око доказивања датума чека.

(10) Видети примедбу 2^о уз § 2 Чек. Зак.

(11) Овде, према приликама, може поред овог формалног кривичног дела бити дело фалсификовања чека. Видети одредбе Крив. Законика уз § 68 Мен. Зак.

(12) Овде се не говори о умишљају јер је он нужан у свима горњим делима, већ о једном квалификованом умишљају да је извршилац не само хтео да учини једно од ових дела, него и да се њиме послужи.

(13) Т. ј. против једне од четири тачака првог става.

(14) Односно новчано са 4% од чековне своте, а најмање са 400 дин.

(15) Из мотива комисије за предлог Чековног Закона:

Хрватско-угарски и Аустриски Чековни Закони разликују се у погледу разних казни у чековном саобраћају; други зна само за један случај казне, на име за трасирање непокривеног чека. Први покушава да саобраћај са чековима обезбеди и казнама у другим случајевима. Комисија је примила Хрватско-угарски систем. § 24. прописује казне, које се више тичу чековних формалности и разликује, да ли се пропис кршио намерно или ненамерно.

§ 25.

Трасант, који нема довољно покрића, (1) казниће се са 10% од непокривене чековне своте, (2) а најмање са пет стотина (4) динара, осим ако није могао у време издања (3) с разлогом мислити, да ће у доба подношења чека ради исплате имати покрића. (6)

Истом казном казниће се трасант, који учини такво расположење с покрићем, да онемогући исплату чека и ако зна, да га не може правоваљано опозвати (§ 15.), осим ако не докаже да то није учинио хотимично. (7)

Поред тога у оба случаја дужан је трасант дати имаоцу чека потпуно задовољење (§ 4.). (8) (9)

(1) О довољном покрићу видети примедбу 2^о уз § 4 Чек. Зак.

(2) Ако она износи више од 5000 дин., пошто је за ово дело најмања казна 500 дин..

(3) Ова казна не искључује казну по Крив. Законику (видети последњи став §-а 26) ако је са непокривеним чеком учињена превара.

(4) Ако је непокривена чековна свота мања од 5000 дин., па ма и најмање могуће суме.

(5) Ми мислимо да као време издања треба схватити не само тренутак издавања, већ и рок из §-а 12 Чек. Зак. за подношење на наплату. — Видети ст. II овога §-а.

(6) Овај разлог представља једно фактичко питање, које суд има слободно да цени.

(7) Из последње алинеје овога става:... „осим...“ јасно излази да се свако располагање свотама у времену од дана издања до рока за опозив сматра за хотимично онемогућивање имаоца да наплати чек. Дакле постоји једна претпоставка на штету трасанта, коју он може обарати.

(8) О томе видети примедбу 4^о уз § 4 Чек. Зак.

(9) Из мотива комисије за изразу Чековног Закона:

§ 25. говори о издавању непокривеног чека, као и о случају кад трасант после издања чека осујети исплату тиме, да диспонира с покрићем.

Осим тога видети још и мотиве уз §§ 4 и 24 овог Закона.

§ 26.

Казне предвиђене у §§ 24. и 25. изриче грађански суд (2) у ванпарничном поступку. (1) Суд поступа по службеној дужности, кад у парници из чековног одношаја сазна за дела у поменутих параграфима, иначе по тражењу имаоца чека.

По службеној дужности не може се поступати, ако је од подношења чека ради исплате (3) протекло шест месеца, а по тражењу имаоца, ако је протекло три месеца.

Казне се изричу у корист државне благајне.

За дела предвиђена у § 25., (4) новчана казна, у случај немогућности наплате, (5) замениће се затвором највише до три месеца. (6)

За поступак, који се покреће по службеној дужности, надлежан је суд пред којим тече парница, а поступак по тражењу имаоца чека вршиће месно надлежни суд за чековне парнице против трасанта.

Прописи §§ 24.—25. не ускраћују примену Казненог Законика. (7)

(1) Али то не значи без саслушавања странака.

(2) Под грађанским судом ваља подразумевати суд надлежан за парнице из чековно-правних односа. Види ст. V овог §-а и § 27.

(3) Или од последњег дана рока за подношење чека ради исплате, ако до исплате не дође (§ 12).

(4) Али не и за она из §-а 24. Видети примедбу 2^о уз § 24.

(5) Случајеви немогућности исплате предвиђени су у §-у 43 Крив. Зак. од 1929. г.

(6) Ту евентуалност суд има у напред да одреди у својој пресуди — § 44 Крив. Зак. од 1929. г. — одређујући сразмеру за претварање казне.

(7) Овде се одступа од начела »non bis in academ«. — § Кр. Зак. од 1929. г.

§ 27.

За судско остваривање чековно-правних регресних захтева вреде исти прописи о надлежности и поступку као и за меничне регресне захтеве. (1) (2)

(1) То значи у Србији надлежан је Трговачки Суд и то по §-у 17 тач. 6 Зак. о Уређењу Трговачког Суда.

А што се тиче поступка ту, за Србију, важе одредбе главе XVII Срп. Грађ. Суд. Пост. (видети у тој глави нарочито § 451).

(2) Из мотива комисије за израду пројекта овога Закона:

§ 27. пак уређује надлежност судова за цивилне парнице, које проистичу из чека; за регресне парнице, дакле за чековне парнице у строгом смислу, исти ће поступак бити као и меничним регресним парницама; за друге парнице на основу чека вреди обичан поступак и општа надлежност.

ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА НАРЕЂЕЊА

§ 28.

За чек вреде прописи §§ 107.—112. Меничног Закона.

О томе видети примедбе дате уз тих шест параграфа Мен. Зак.

§ 29.

Кад овај Закон ступи на снагу престају важити ниже побројани закони и законски прописи о чеку: (1)

1. Закон од 3. априла 1906. год. Л. Д. З. бр. 84, о чеку;

2. Законски чланак LVIII од 1908. год. заједничкога угарско-хрватскога државног сабора о чеку;

3. § 2. Законскога члана LXIV заједничкога угарско-хрватскога сабора о утјецају више силе на права која се темеље на чеку.

Прописи других закона, уредаба и наредаба престају важити у колико су противни прописима овога Закона. (2)

(1) Првим ставом дерогирани су изречно и сасвим законски прописи који се нарочито односе на чек као правну установу.

(2) Другим ставом дерогирани су прописи других закона, уредаба и наредаба, али, природно, само у толико у колико се косе са прописима новог Чековнога Закона. Тиме су, а ово треба нарочито нагласити, дерогирани и они прописи закона, уредаба и наредаба о судском поступку, који се не подударају са новим Чековним Законом. Затим специјални закони о чеку код Поштанске Штедионице и т. д..

§ 30.

У колико се који закон, уредба или наредба позива на прописе чековних закона (§ 29.) имају се подразумевати прописи овога Закона.

Ово су набрајања примера ради, и зато се пропис §-а 30 односи и на друге прописе који се позивају на чековно-правне прописе, а не само законе, уредбе или наредбе.

§ 31.

Закон овај ступа у живот од дана кад га Краљ потпише, (1) а обавезну снагу добија по протеку године дана, од дана обнародовања у „Службеним Новинама“. (2)

Препоручујемо Нашем Министру Правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорављају.

(1) Овај је Закон добио Краљеву санкцију 29. новембра 1928. г.

(2) Обнародован у Бр. 295 — XCIV Службених Новина од 19. децембра 1928. год. добија своју обавезну силу 19. децембра 1929. год.

РЕГИСТАР

МЕНИЧНОГ ЗАКОНА

— Бројеви означени после паузе значе § Мен. Зак. на који се упућује —

Авал, — шта је, чему служи, ко може дати — 29
 — где се ставља, како, за кога се даје — 30
 — обавеза авалисте и његово право регреса — 31
 — солидарна обавеза авалисте — 46
 — авал на меничном препису — 66
 — авал код сопствене менице — 105.

Авалиста — видети **Авал**.

Адреса по нужди (по потреби) — протест због неисплате — 59
 — одбијање исплате и констатовање тога на меници — 77
 — даље видети **Исплата за част и Акцептирање за част**.

Акцепт делимични — дозвољен акцепт за један део своте — 25
 — делимични акцепт је основ за регрес пре доспелости — 42
 — у регресу исплата суме за коју није дат делимични акцепт — 50
 — иначе видети **Акцептирање**.

Акцептант — види **Акцепт** и **Акцептирање**.

Акцептирање — трасант одговара да ће меница бити акцептирана — 9
 — акцептант може бити реминтент — 10
 — одговорност индосанта за акцептирање — 14
 — рок за подношење на акцептирање — 20
 — наредба да се меница поднесе или забрана да се не поднесе на акцепт — 21
 — рок за подношење на акцепт менице на одређено време по виђењу — 22

- како се меница подноси на акцепт — 23
- како гласи акцепт, потпис, датум — 24
- безусловност акцепта, делимичан акцепт — 25
- акцептирање менице која се плаћа у другом месту а не у трасатовом домицилу — 26
- обавеза акцептанта — 27
- одбијање акцепта — 28
- код меница по виђењу — 33
- израчунавање доспелости менице на одређено време по виђењу према датуму акцепта — 34
- одбијање акцепта као основ за регрес пре доспелости — 42
- утврђивање одбијања акцепта — 43
- одбијање акцепта код менице са ознаком „без трошкова“ — 45
- солидарна одговорност акцептанта — 46
- шта се може наплатити као регрес за неакцептирану меницу — 47
- регрес због делимичног акцепта — 50
- последица протеклих рокова за акцепт — 52
- виша сила као препрека за подношење на акцепт — 53
- акцепт за част — 54 и даље
- акцепт више примерака умножене менице — 64 и 65
- лажни потпис акцептанта — 68
- протест због неакцепта — 77
- застарелост тражбине против акцептанта — 78
- тужба за неоправдано обогаћење против акцептанта — 85
- акцепт нестале менице — 91 и 92
- подношење на акцепт може бити само радног дана — 100
- где се меница подноси на акцепт — 102
- издавалац сопствене менице одговара као акцептант — 103

Акцептирање за част — значај интервенције — 54

- кад има места, не мора се примити, последице и дејства — 55
- где се ставља, како и за кога се даје — 56
- обавеза акцептанта за част и исплата тако акцептиране менице — 57
- поднашање на исплату и протест менице акцептиране за част — 59
- протест или бележење одбијања исплате на самој исправи — 77

- даље видети **Исплата за част.**
- Алонж** — ту се пише индосамент — 12
- давање авала — 30
- бележење извештаја — 53
- бележење одбијања чињења — 77
- Амортизација нестале менице** — код тужбе за неоправдано обогаћење — 85
- судски поступак и вршење права за време поступка — 90 до 93
- код сопствене менице — 105
- Багателне менице (до 500.— дин.)** — упрошћавање протеста — 77
- Бележници јавни** — подижу протест — 70
- протесни поступак — 71
- потпис протеста — 72
- награда за дизање протеста — 76
- овера потписа неписмених — 98
- овера потписа слепих — 99
- док не буду свуда уведени — 109
- издавање пуномоћја брачних другова у Војводини — 110.
- „Без трошкова“ (клаузула)** — рачунање рока за нотификацију — 44
- дејство ове клаузуле — 45
- пропуштање рокова за исплату меница са напоменом „без трошкова“ — 52
- рачунање застарелости кад има ове клузуле — 78
- Безусловност меничне обвезе** — код трасиране менице — 1
- код индосамента — 11
- код акцепта — 25
- код сопствене менице — 103.
- Берза** — продаја залога — 86
- обезбеђење хартијама од вредности са $\frac{2}{3}$ берзанске вредности да се дужник ослободи права придржаја — 88
- као место чињења дилigentних радњи — 102
- Битни стастојци** — видети **Менични слог.**
- Бланко** — индосамент — вреди — 12
- дејства — 13
- преноси својину — 15
- Брачни друг у Војводини** — као менични пуномоћник — 110
- Виђење** — видети **Меница по виђењу и Меница на одређено време по виђењу.**

- Виша сила** — појам — 53
 — утицај на застарелост — 81
- Војна служба** — основ за обуставу застарелости — 81
- Вредност за залог** — значење ове клаузуле — 18
- Вредност за наплату** — значење ове клаузуле — 17
- Вредност за обезбеђење** — значење ове клаузуле — 18
- Време** — видети **Рачунање времена**
 — видети **Рок**
- Време пословно** — кад се могу предузимати чињења — 102
- Временски сукоб закона** — видети **Ранији закони**.
- Грађанско Право** (општи прописи) — дејство преноса код ректа менице — 10
 — дејство преноса после протеста због неисплате — 19
 — застарелост код тужбе за неоправдано обогаћење — 85
 — одређивање менично-правне пословне способности — 97
- Губитак права** — за регрес због протеклих рокова за предузимање дилigentних радњи од стране ималаца — 52
 — на регрес пре доспелости ако се прими понуђени акцепт за част — 55
 — на регрес ако се не поднесе на исплату адресату у нужди и примљеним акцептанту за част — 59
 — на регрес ако се одбије пријем исплате за част — 60
 — интервенијанта на регрес — 62
 — код умножених меничних примерака — 64
 — због застарелости — 78
 — неоправдано обогаћење — 85
- Дан издања менице** — трасирање — 1
 — сопствене — 103
- Датум акцепта** — како се утврђује — 24
- Дејство меничних изјава** — датих по досадашњим законима — 25
- Делимична исплата** — не сме се одбити — 38
 — протест за неисплаћени део — 74
 — исплата свега сем трошкова — 75
 — бележење на меници — 86
- Делимични акцепт** — видети **Акцепт делимични**.
- Депозит дужне своте** — за случај поверилачке доцње — 41
 — за случај права придржаја — 88
 — за случај амортизације нестале менице — 91
- Дилigentне радње** — видети **Губитак права**

- видети **Протест**
 — видети **Нотификација**
- Домицил** — одређује личну способност у међупокрајинском сукобу закона — 108
 — видети **Место пребивања**
- Домициларна меница** — забрана акцепта недозвољена — 21
- Домицилиат** — код трасирање менице — 4
 — код сопствених менице — 105
 — ако се плаћа ван трасатовог места пребивања — 26
 — изјава о непријему (неисплати) — 77
- Доносилац** — ништавност преноса на доносиоца — 11
- Дописивање састојака** — могућност — 16
 — код сопствених меница — 105
- Досадањи закони** — њихов однос према овом Закону — прелазна наређења — 107, 109, 110, 111, 113, 114.
- Доспелост менице** — означавање: код трасирање 1 — код сопствене менице — 103
 — ако није означено: код трасирање 2 — а код сопствене — 104
 — дописивање ако није означена — 16
 — индосамент после доспелости — 19
 — до доспелости може се тражити акцепт — 20
 — обавеза акцептанта да плати о доспелости — 27
 — разне врсте означања — 32, 105
 — код менице по виђењу — 33, 105
 — код менице на одређено време по виђењу — 34, 105
 — како се израчунава време за доспелост — 35, 105
 — сукоб календара — 36, 105
 — исплата пре и о доспелости — 39
 — регрес због неисплате о доспелости — 42
 — законска камата тече од доспелости — 47
 — виша сила траје после доспелости — 53
 — акцепт за част у случају регреса пре доспелости — 55
 — исплата за част може бити и после доспелости — 58
 — менична застарелост тече од доспелости — 78
 — продаја залоге трећег дана после доспелости — 86
 — амортизација меница где још није дошло до доспелости — 90
 — право молиоца после доспелости за вођење амортизационог поступка — 91
 — ако доспелост пада на празник — 100

Дражба јавна — продаја залоге 86

Држалац — менице са бланко преносом — 12, 13

— са неиспрекиданим низом преноса — 15

— овлашћен је да тражи акцепт — 20

— умноженог примерка — 65

— оригинала једног преписа — 67

— менице за коју се тражи амортизација — 93

Ефективна исплата страног новца — ефикасност ове клаузуле — 40

Есконтна стопа — за менице где се плаћа пре доспелости — 47

Жене удате — њихова пословна способност — 108

— малолетне из Војводине — 111

Забрана подношења на акцепт — кад се може вршити и како — 21

— у вези са акцептом за част — 55

— дејство у амортизационом поступку — 91

Забрана преноса (индосамента) — мора се изречно ставити — 10

— ову забрану може издати и индосант — 14

Завод за обрачунавање — улога у подношењу менице на плаћање — 37

Задржавање залоге у својину — берзанских вредности и тражбина — 86

Закон — видети **Сукоби закона и Досадањи закони**.

Залагање (клаузула вредност за) — супергаранционе менице — 18

Залога — права имаоца менице — 86, 105

— заложно дејство права придржаја — 89, 105

Замена протеста — изјавом трасата — 77

Заоставштина — као менични дужник или поверилац — 82

Заручници у Војводини — пуномоћство — 110

Застарелост — појам — 78, 105

— прекидање — 79, 83, 84, 105

— поновни ток прекинуте — 80, 105

— обустава — 81, 83, 84, 105

— навршење код неспособних и код заоставштина — 82, 105

— сукоби закона — 84, 105

— неоправдано обogaћење — 85, 105

Заступник — неовлашћен — 8

— одсуство заступника код неспособних продужује рок за навршење застарелости — 82

Заштита (позивање у) — прекида застарелост — 79 и 80

Извештај — о примању акцепта — 28

— о протесту због неакцепта и неплаћања — 44

— о протесту неопходан и поред ознаке „без трошкова” — 45

— о вишој сили — 53

— о интервенцији — 54

— о протесту код меница до 500 дин. — 77

— о регресној тужби прекида застарелост — 79 и 80

— о вршењу права придржаја — 88

— о продаји или задржању залоге — 86

— о амортизацији нестале менице — 90

Изворна меница — преписи — 66, 67

— код амортизације нестале менице — 92

Извршење безуспешно из дужникове имовине — је основ за регрес пре доспелости — 42

— је основ за вршење права придржаја и пре доспелости — 87

Издавалац — означање — битни састојак сопствене менице — 103

— одговорност — 106

Издавања места — видети **Место издавања**

Издавање менице шта садржи: — трасиране — 1, 2

— сопствене — 103, 104

Ималац — располаже меницом са бланко индосаментом — 13

— кад се сматра као законит — 15

— који се приговори могу истаћи против њега — 16

— за случај преноса „за наплату” „као пуномоћје” — 17

— код супер - гаранционих меница — 18

— и подношење на акцепт — 20, 23, 24, 27, 28

— и подношење на исплату — 37, 38, 39, 41

— и вршење права регреса — 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51

— губљење права регреса — 52

— виша сила га спречава да диже протест — 53

— у случају појаве интервенције за част — 55, 57, 58, 59, 60, 62

— право на умножавање менице — 63, 65

— право на меничне преписе — 66, 67

— дужност подизања протеста — 71, 72, 77

— застарелост имаочевих права — 78

— имаочево право на тужбу због неоправданог обogaћења — 85

- имаочево право залоге — 86
- имаочево право придржања — 87, 88 и 89
- Индосамент** — дејство, на кога се врши — 10, 105
- безуслован и какав мора бити — 11, 105
- где се пише, потписује, вреди и бланко — 12, 105
- он преноси право из менице — 13, 105
- одговорност индосанта, забрана даљег преноса — 14, 105
- истинитост потписа и неискрекидани низ преноса — 15, 39, 105
- ствара непосредни однос између дужника и имаоца — 16, 105
- „за наплату” или „као пуномоћје” — 17, 105
- „за обезбеђење” или „за залог” — 18, 105
- дејство ако је дат после доспелости — 19, 105
- брисање свог потписа — 15, 49, 105
- наредба да се меница поднесе и рок за подношење на акцепт — 21, 22, 52
- пренос који врши платац за част — 62
- на новим примерцима умножене менице — 63, 64
- на меничним преписима — 66
- застарелост — 78

Индосант — видети **Индосамент**

- регресна права имаоца против индосанта кад се могу вршити — 42
- одређује курс страном новцу — 40
- нотификација о протесту — 44
- ставља клаузулу „без трошкова” — 45
- носи солидарну меничну одговорност — 46
- нотификација о спречености тражења протеста због више силе — 47
- може бити интервениант — 54
- испада из обвезе ако ималац не прими исплату за част која би га ослободила обвезе — 61
- испада из обвезе ако ималац не поднесе на исплату меницу адресату по потреби — 59

Индосатар — ко може бити — 10, 105

- не може бити доносилац — 11, 105
- не мора се означити (бланко) — 12, 105

Инкасо — пренос (дејства) — 17, 105

Иноземно право — узроци више силе — 53, 105

- застарелост — 84, 105

- пословна способност — 94, 105
- облик меничне изјаве — 95, 105
- облик и рокови дилigentних радњи, — 96, 105

Иностранство — камата менице издане или плативе у иностранству — 47, 105

- лична способност нашег држављанина настаненог у иностранству — 108, 105

Интервениант — општи прописи — 54, 105

- акцепт за част — 55, 56, 57
- исплата за част — 58, 59, 60, 61, 62, 105

Интервенција — видети **Интервениант**

Искупљивање — ко искупи меницу, врши даљи регрес, — 48, 105

- ово регресно право застарева за годину дана од дана искупљивања — 78 и 105

Искључење — заинтересованог јавног бележника као протесног чиновника — 70, 105

Исплата менице — одговорност трасанта за исплату — 9

- одговорност индосанта — 14, 105
- подношење на исплату — 37, 105
- исплата пре но доспелости, платац прегледа низ инсамената — 39, 105
- исплата — 38, 105
- меница гласи на страну валуту — 40, 105
- повериочева доцња — 41, 105; — доцња због више силе — 53, 105
- протест због неисплате — 43, 44, 45, 74, 75, 77, 105
- солидарна одговорност за исплату — 46, 105
- исплата примерка умножене менице — 65
- реализовањем залоге — 86, 105
- вршењем права придржаја — 87 до 89, 105
- у току поступка за амортизацију нестале менице — 91, 82, 105
- исплата ако дан подношења пада на празник — 100, 105
- видети **Делимична исплата**

Исплата за част — ко назначава, ко може вршити, општи прописи — 54 и 105

- у којим се случајевима дозвољава и докле — 58 и 105
- дужност имаоца — 59
- шта обухвата — 60
- издавање потврде о исплати — 61

- ко има прече право да изврши ову исплату ако је нуде њих више — 62
- која права даје — 62

Исплата умноженог примерка — дејства према другим примерцима — 64

Јавна дражба — продаја залогa — 86

Јавни Бележници — видети **Бележници Јавни**

Јеврејска слова — потпис као рукознак — 98

Језик — на коме је састављена менична исправа (може бити страни) — 1 и 103

- страни менице поднете на протест — 72

Календар — сукоб два календара — 36

Камата — уговорена код меница по виђењу — 5, 105

- при вршењу регреса — 47, 48, 105

Касаторна клаузула — на меници пише издато само у једном примерку — 63

- исплата умножених примерака — 64

Комисиона трата — 3

Курсна вредност — хартија од вредности — 88

Куртажа — код повратних меница — 51

Лажни потпис — 68, 105

Лакомисленост — при прибављању менице — 15 и 105

Локал пословни — 102, 105

Лукавство — при преносу менице — 16, 18, 105

- при исплати менице — 39, 105

Малолетна лица — оцењивање њихове пословне способности — 108

- женска, која ступе у брак не стичу тиме меничну способност — 111

Меница издата пре ступања на снагу овог Закона — 107

Меница на одређени дан — може се издати — 32

- сукоб календара — 36

Меница на одређено време после издања — може се издати — 32

- њена доспелост — 35

- сукоб календара — 36

Меница по виђењу — кад се сматра да постоји — 2

- може носити камату — 5

- може се издавати — 32

- кад је платива, кад се подноси на исплату — 33

- повратна меница — 51

- губитак регресних права — 52

- задоцњење подношења због више силе — 53

- амортизација нестале менице — 90

- сопствена по виђењу — 106

Меница по виђењу на одређено време — може носити камату — 5

- рок за подношење на акцепт — 22

- акцепт мора бити датиран — 23

- може се издавати — 32

- кад је платива — 33

- како се израчунава доспелост — 34, 35

- губитак регресних права — 52

- утицај више силе — 53

- амортизациони поступак — 90

Меница повратна — 51

Меница сопствена — 103—106

Меница трасирања — битни састојци — 1 и 2

- сви прописи — 1 до 102

Менична клаузула — битни састојак — 1 и 103

Менична обвеза — способност обвезивања — 97

- видети **Сукоб Закона**

Менична свота — битни састојак — 1, 103

- како се пише — 6, 105

- кад гласи на страну валуту — 40, 105

- како се плаћа у регресу — 47, 48, 49, 105

- код делимичног акцепта — 50

- код повратне менице — 51, 105

- код исплате за част — 60, 105

- кад се полаже протесном чиновнику — 74, 75, 105

- како се полаже у амортизационом поступку — 91, 105

Менична тужба — видети **Тужба**

Менични слог — битни састојци трасиране менице — 1, 2

- преиначење — 16, 69, 105

- битни састојци сопствене менице — 103, 104

Место издавања менице — битни састојак — 1, 2, 103

- ако није стављено — 2, 16, 104, 105

- сукоб календара — 36, 105

Место плаћања менице — битни састојак — 1, 2, 103, 104

- ако није стављено — 2, 16, 104, 105

- различно од трасатог места пребивања — 4, 26, 105

- рачунање рока — сукоб календара — 36, 105

- код исплате за част — 59, 105

- одређује надлежност суда за амортизацију нестале менице — 90, 105
- Место пребивања** — трасатово место пребивања различно од места плаћања — 4, 26, 105
 - ту се подноси на акцепт — 20
 - одређује место плаћања — 2, 104
 - одређује пословну способност при међупокрајинском сукобу закона — 108
 - одређује течај повратне менице — 51
- Министар Пошта и Телеграфа** — може одобрити да поште буду протестна надлештва — 70, 105
- Министар Правде** овлашћен да прописује уредбе: — о сукобу закона односно више силе — 53
 - о поштама као протестном надлештву — 70
 - о вођењу протестног регистра — 76
 - о бележничким наградама за протест — 76
 - о упрошћавању протеста — 77
 - о празницима — 112
- Министар Трговине** — одређује заводе за обрачунавање — 37
- Мораториум** — прекид застарелости — 81
 - забрана давања рока за почек — 101
- Мухур** — није довољан место потписа — 98
- Награда** — јавним бележницима за протест — 76
- Највећа вредност обвезе** — примена те теорије — 94
- Намира** (признаница) — код делимичне исплате — 38, 50, 74
 - код вршења регреса — 49, 50
 - код исплате за част — 61
 - при протесту — 74
 - при вршењу права залогa — 86
- Наплата** — видети **Вредност за наплату**
- Народна Банка** — њена каматна стопа — 47
- Неисплата** — видети **Исплата**
- Нејасно написане менице** — бележење у протест — 72
- Немарност** — при прибављању менице — 15
 - при искупу менице — 39
- Неоправдано обogaћење** — право на тужбу — 85 и 105
- Неписмена лица** — како дају изјаве — 98
- Неподношење на исплату и акцепт** — видети **Исплата**
 - видети **Акцептирање**
- Несавладљива препрека** — код протеста — 53

- Неспособна лица** — утицај њихових потписа на обвезе осталих
 - 7, 105
 - навршење застарелости — 82, 105
 - сукоб закона — 94, 105, 108
 - по нашим законима ко је неспособан да ступи у меничну обвезу — 97, 105
 - малолетне удате жене — 111
- Нестанак менице** — амортизациони поступак — 90, 91, 92, 93
 - појава нестале менице — 93
 - тужба због неоправданог обogaћења — 85
- Нечитке менице** — при протесту — 72
- Ништавност** — трасиране менице — 2
 - услова и делимичног индосамента — 11, 105
 - обвеза за које је дат авал — 31, 105
 - због означања доспелости — 32, 105
 - меничног преписа — 67, 105
 - лажних потписа — 68, 105
 - протеста — 70, 71, 105
 - клаузуле да се не прима чинидба у руке протестног чиновника — 74, 105
 - путем амортизационог поступка — 90, 105
- Новине** — објављивање нестале менице — 90, 105
 - Службене Новине публиковале овај Закон — 115
- Новац страни** — као средство плаћања — 40, 105
- Нотификација** — видети **Извештај**
- Обвеза** — трасанта — 9, 52, 85
 - индосанта — 14, 52
 - акцептанта — 27, 57, 85
 - авалисте — 31, 52
 - интервениента — 54, 57, 52
 - издаваоца сопствене менице — 106
- Обвеза менична** — ко је способан да је прими — 94, 97, 108
- Обезбеђење** — видети **Вредност за обезбеђење**
 - путем залогa — 86
 - путем вршења права придржаја — 87, 88, 89
- Облик меничног писмена** — сукоб закона — 97
 - по досадањим законима — 107
- Облик меничних чињења** — сукоб закона — 96
 - по досадањим законима — 107
- Обogaћење неоправдано** — основ за тужбу — 85

- Образложење одбијања чињења** — дато протестном чиновнику — 72
- Обустава плаћања** — основ за регрес пре доспелости — 42
— основ за вршење права придржаја — 87
- Обустава поступка амортизације** — чим се појави нестала меница — 93
- Обустава тока застарелости** — кад наступа — 81
— докле траје — 82
— према коме дејствује — 83
— сукоб закона — 84
- Овера потписа (изјава)** — неписмених лица — 98
— слепих лица — 99
- Овлашћење** — прекорачене границе — 8, 105
- Оглашавање нестале менице** — амортизациони поступак — 90, 91, 92, 93
- Одбијање** — видети **Акцептирање** и **Акцептирање за част**
— видети **Исплата менице** и **Исплата за част**
— видети **Образложење**
- Одговорност** — солидарна свих потписника — 46
— видети **Обвеза**
- Одржавање права** — видети § 52 и **Губитак права**
- Општинска власт** — извештај протестном чиновнику — 71
- Ослобођење од изискавања протеста** — видети **Без Трошкова**
- Отплата** — видети **Делимична исплата**
- Парница** — прекида застарелост — 79, 83
— кад се сврши, настаје застарелост — 80
— немогућа због тога што суд не ради, обуставља ток застарелости — 81, 83
— неспособност за вођење парнице спречава навршење застарелости — 82
— због неоправданог обогаћења — 85
— видети **Тужба**
- Персонални закони** — сукоб закона — 94, 108
- Печат** — неписмених лица не замењује потпис — 98
- Платац за част** — кад се може појавити — 58
— где му се меница подноси — 59
— шта има да плати — 60
— за кога плаћа — 61
— његова права по исплати — 62
- Плативост** — код домицилијата — 4, 26
— главнице и камате — 5

- у другом месту — 26
— о доспелости — 27
— менице по виђењу — 33, 34
— израчунавање времена — 35
— кад календари дођу у сукоб — 36
— кад наступа — 37
— видети **Исплата** и **Исплата за част**
- Платиште** — означавање — 4, 26
- Плаћања Место** — видети **Место Плаћања**
- Плаћање** — видети **Исплата**
— видети **Исплата за част**
- Плаћање обећано** — битни састојак — 1 и 103
— видети **Плаћање**
- Повратна меница** — кад се може издати — 51
- Подизање протеста** — видети **Протест**
- Подношење менице на акцептирање** — све до доспелости — 20
— рок и забрана — 21
— меница на одређено време по виђењу — 22
— како се врши — 23
— везано за рок — 24
— видети **Акцептирање**
— видети **Протест**
- Подношење менице на исплату** — меница по виђењу — 33
— меница на одређено време по виђењу — 34
— израчунавање рока — 35
— у случаја сукоба календара — 36
— кад се врши — 37
— пропуштање рока за подношења — 52
— за случај несавладљиве препреке — 53
— видети **Протест**
— видети **Исплата**
— видети **Исплата за част**
- Позивање у заштиту** — основ за прекид застарелости — 79, 80
- Полицијска власт** — обавештења протестног чиновника — 71
- Порук** — видети **Авал**
- Пословни локал** — где се врше чињења — 102
— долазак протестног чиновника — 71, 72
- Пословно време** — за менична чињења — 102
- Посредовање** — видети **Интервниент**
- Потврда** — о исплаћеној суми видети **Намира**
— меничне изјаве видети **Овера**

- Потпис** — неспособног лица не утиче на ваљаност обвезе других потписника — 7, 105
 — лажни и без овлашћења — 8, 68, 105
 — трасанта је битни састојак — 1, 2
 — издаваоца — 103, 104
 — индосанта — 12, 15, 105
 — акцептанта — 24
 — авалисте — 30, 105
 — акцептанта за част — 56
 — неписмених лица — 98, 105
 — слепих лица — 99, 105

Потреба (Плаћање по потреби) — видети Адреса у нужди, Исплата за част и Акцептирање за част — 54 до 62

Почетак — видети Мораториум — 101

Пошта — нотификација путем поште — 44, 79, 77
 — као протестно надлештво — 70

Празник — ако је последњи дан рока — 100
 — Уредба о празницима — 112

Првенство интервениента — код исплате за част — 62

Пребрисан индосамент — не вреди — 15
 — ко може брисати — 49

Превод — менице поднете на протест — 72

Предмет меничне обвезе — је одређена свота новца — 1, 40, 103

Преиначење меничног слога — видети Менични слог

Прекид застарелости — видети Застарелост — 79 до 84

Прекид низа индосамената — последице — 15, 39, 105

Прелазна наређења — 107 до 115

Пренос менице — видети Индосамент — 10 до 19
 — са дејством из Грађанског Права — 10 и 14
 — бланко — 12, 13, 15

Препис менице — ко може вршити и како — 66, 67
 — права имаоца преписа — 67
 — уноси се у протест — 72
 — наплата по препису — 73
 — издавање преписа код делимичне исплате — 50, 73
 — код упрошћеног протеста — 77

Препис протеста — како се издаје — 76

Препоручено писмо — као средство за вршење нотификације — 44, 47, 79

Препрека несавладљива — дејство — 53

Престоница — фиктивни домицил — 108

Прибављање менице — како се врши — 15

Приговори — против ранијих ималаца — 16, 17, 18, 19
 — за случај клаузуле „Вредност за наплату“ — 17
 — код супергаранционих меница — 18
 — код ректа меница — 10 и 14
 — код подизања протеста — 72
 — у амортизационом поступку — 91 и 92

Придржај — у чему се садржи право придржаја — 87
 — нотификација, престанак — 88
 — дејство као право залогa — 89

Признаница — види Намира

Примерци умножени — како се издају — 63
 — исплата — 64
 — права имаоца другог примерка — 65

Провизија — при вршењу регресних права — 47 и 48
 — код исплате за част — 60

Продаја залогa — како се врши — 86

Продужење рокова за подношење и протест — за случај више силе — 53

Промулгација — овог Закона — 115

Пропуштање рокова — за нотификацију — 44
 — за протест — 52 и 85

Пропуштање чињења — видети Губитак права

Протек рокова — види Пропуштање

Протест (опште одредбе) — ко подиже, надлежност протестних чиновника — 70
 — дужност протестног чиновника — 71
 — садржај протеста — 72
 — ако више лица треба да дижу за исту чинидбу — 73
 — извршење чинидбе у руке протестног чиновника — 74
 — наплата протестних трошкова — 75
 — предавање протеста, вођење регистра, издавање преписа протеста — 76
 — упрошћавање протеста — 77

Протест због неисплате — индосамент после рока за протест због неисплате — 19, 105
 — кад се диже — 43, 105
 — одашиљање извештаја о подигнутом протесту — 44, 105
 — ослобођење дизања протеста — 45, 105
 — предаје се при наплати — 49, 50, 61, 105

- последице пропуштања рока за подизање протеста — 52, 105
- ометање подизања због више силе — 53, 105
- код исплате за част — 58, 59, 62, 105
- опште одредбе о дизању протеста — 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 105
- као почетак тока застарелости — 78, 105
- за случај поступка за амортизацију — 91, 105
- сукоб закона односно облика — 96, 105
- ако рок пада на законски празник — 100, 105
- код сопствених меница на одређено време по виђењу — 106
- код меница издатих пре ступања овог Закона на снагу — 107

Протест због непредаје оригиналне менице — подизање — 67

Протест због нестављеног датума акцепта — нужност подизања — 24

Протест због одбијања давања акцепта — напомена да се поднесе меница и сутра дан — 23

- кад се диже — 43
- нотификација о подизању — 44
- ослобођење од подизања — 45
- предаја при исплати — 50, 61, 57
- последица пропуштања рока за подизање — 52
- задоцњење због више силе — 53
- код исплате за част — 61, 57
- код умножених примерака — 65
- опште одредбе — 70 до 77
- застарелост права — 78
- за случај поступка за амортизацију — 105
- сукоб закона односно облика — 96
- ако рок пада на празник — 100
- код меница издатих пре ступања на снагу овог Закона — 107

Протест због предаје првог примерка — код умножених меница — 65

Протестни регистар — увођење изјава — 44, 77

- увођење приговора — 72
- прописи о вођењу — 76
- за менице до 500 дин. — 77

Протестни трошкови — право на наплату — 47, 48, 75

- код несталих меница — 91

Протестни чиновник — надлежност — 70

- дужност — 71, 77, 76
- садржај протеста — 72
- ако се чиниодба врши у његове руке — 74
- вођење регистра — 76
- дужност код упрошћених протеста — 77

Пуномоћје — видети **Вредност за наплату** — 17

- прекорачено — 8
- за задуживање неписменог лица — 98
- код брачних другова у Војводини — 110

Ранији закони — важност за менице издате пре 19. децембра 1929. г. — 107

- што се тиче надлежности за подизање протеста — 109
- укидају се — у Војводини — 110 и 111
- који се укидају — 113
- који се упућују на овај Закон — 114

Рат — војна служба и застарелост — 81

Рачун — при откупу менице — 49

- видети **Трошкови**
- видети **Намира**

Рачунање времена — општа правила — 35

- за случај два календара — 36
- ако је последњи дан празник — 100
- кад почињу тећи рокови — 101

Регистар протестни — видети **Протестни регистар**

- видети и **Рок**

Регрес — акцепт мора бити датиран да би се одржала регресна права — 24

- право авалисте на регрес — 31, 105
- од кад се може вршити — 42, 105
- како се доказују основи за регрес пре доспелости — 43, 45, 105
- регрес код меница „без трошкова“ — 45, 105
- солидарност обвеза — 46, 105
- шта се може тражити при регресу — 47, 48, 105
- права онога ко откупи меницу — може се даље регресирати — 48, 49, 105
- регрес због делимичног акцепта — 50
- путем повратне менице — 51, 105
- губитак права на регрес — 52, 53, 59, 60, 78, 105
- утицај више силе — 53, 105
- и акцептирање за част — 55

- и исплата за част — 58, 59, 60, 62, 105
- код умножених примерака — 65
- код меничних преписа — 67
- застарелост — 78, 85, 79, 105
- и вршење права придржаја — 87, 105
- код амортизације менице — 91, 105
- Регресна права** — види **Регрес**
- Регресна свота** — види **Менична свота** — 47 до 49
- Ректа-пренос** — меница „не по наредби“ — 10
 - индосамент „не по наредби“ — 14
- Ремитент** — трасиране менице — 1, 2, 3
 - сопствене менице — 103, 104
- Рок** — за подношења на акцепт — 20, 21, 22, 52, 53
 - код менице по виђењу — 33, 52, 53
 - доспелости код менице на одређено време по виђењу — 22, 34, 52, 53
 - рачунање (општа правила) — 35, 100, 101
 - сукоб календара — 36
 - за подношење на исплату — 37, 41, 52, 53, 58, 59
 - за подизање протеста — 43, 52, 53, 58, 59, 76, 77
 - за нотификацију протеста — 44, 45
 - пропуштање рокова — 52, 53, 54
 - за нотификацију о интервенцији — 54
 - за исплату за част — 58, 59
 - за оглас због амортизације меница — 90, 93
 - сукоб закона — 96
- Рукознак** — код неписмених лица — 98
- Садржина менице** — видети **Менични слог**
- Састојци битни** — видети **Менични слог**
- Сведоци** — при оверавању изјава неписмених и слепих — 98, 99
- Свота менична** — видети **Менична свота**
- Свота регресна** — видети **Менична свота**
- Сила виша** — појам — 53
 - утицај на застарелост — 81
- Слепи** — давање меничне изјаве — 99
- Слог менични** — видети **Менични слог**
- Службене Новине** — видети **Новине**
- Смрт** — утицај на навршење застарелости против заоставштине — 82
- Солидарност** — меничних обвеза — 46
- Сопствена меница** — битни састојци — 103 и 104

- заједнички прописи са трасираном — 105
- специалне одредбе — 106
- Способност меничног обвезивања** — утицај потписа неспособних — 7
 - међународни сукоб закона — 94
 - општи и основни пропис — 97
 - заштита неписмених — 98
 - заштита слепих — 99
 - међупокрајински сукоб закона — 108
 - малолетних удатих жена — 111
- Срески судови** — подижу протесте — 70
 - док се не уведу свуда — 109
 - видети **Суд**
- Стан** — чињење протесних радњи у стану — 71, 72, 102
- Стечај** — над имовном трасата — 42, 43
 - над имовином трасанта — 42, 43
 - пријава тражбине у стецишну масу прекида застарелост — 79, 80
 - обуставља навршење застарелости — 81
 - над имовином залагача — 86
 - представља основ за вршење права придржаја — 87
- Суд** — кад је поверилац у доцњи суд прима депозит — 41
 - подизање код суда колективне или појединачне тужбе при вршењу регреса — 46
 - тужба суду прекида застарелост — 79, 80
 - нотификација преко суда — 79
 - обустава застарелости ако судови не раде — 81
 - надлежност суда код продаје залога — 86, 89
 - надлежност суда за одобрење претварања права придржаја у право залоге — 89
 - надлежност суда у амортизационом поступку — 90 до 93
 - надлежност суда за оверавање меничних изјава — 98, 99
 - надлежност суда за подизање протеста — 70, 109
- Сукоб закона** — међународни о личној способности — 94, 105
 - међународни о облику и садржини менице — 95, 105
 - међународни о облику и роковима дилigentних радњи — 96, 105
 - међупокрајински о личној способности — 108
 - временски досадањих и овога Закона — 111, 113
 - међународни о дејству више силе — 53, 105
 - међународни о застарелости — 84, 105

Супергаранционна меница — дејство клаузуле „Вредност за обезбеђење“ — 18

Теорија упућивања — примена — 94

Теорија највеће вредности обвезе — примена — 94

Териториални сукоб закона — видети **Сукоб закона**

Течај — страног новца — 40

— за повратну меницу — 51

Трасант — његов потпис је битни састојак — 1, 2

— може бити ремитент и трасат — 3

— може одредити камату — 5

— одговорност — 9, 46, 52, 78, 85, 91

— може издати „ректа меницу“ — 10

— може се индосирати и на њега — 10

— може бити индосант — 11

— приговори против трасанта не могу се истицати према имаоцу — 16

— издаје наредбу или забрану да се меница подноси на акцепт — 21

— одређује рок за акцепт код менице на одређено време по виђењу — 22

— ако не одреди платиште — 26

— право на тужбу — 27

— авал за трасанта — 30

— може одредити курс страноме новцу — 40

— кад падне под стечај — 42, 43

— нотификација протеста — 44, 53

— може ставити означење „без трошкова“ — 45

— код издавања повратне менице — 51

— може ставити интервениента — 54

— интервенција за трасанта — 56, 61, 62

— улога при умножавању меничних примерака — 63

— лажан потпис — 68

— застарелост обвезе — 78

— тужба за неоправдано обogaћење — 85

— код амортизоване менице — 91, 92

Трасат — означење — 1, 2

— трасат може бити и трасант — 3

— меница платива ван трасатовог места пребивања — 4, 26

— подношење на акцепт — 20, 21, 22, 23

— захтев да се још сутра дан меница поднесе на акцепт — 23

— како се даје акцепт — 24

— какву обвезу прима акцептом — 27, 46, 64

— одбија да да акцепт — 28, 77

— значај трасатовог потписа — 24, 30

— кад плаћа меницу може захтевати потврду — 38

— кад плаћа пре доспелости — 39

— кад падне под стечај — 42, 43

— може бити интервениент — 54

— обвеза по умноженим примерцима — 64

— даје изјаву место протеста — 77

— видети **Акцептант**

Трасирана меница — видети **Меница трасирана**

Трговачко Право (општи прописи) — примењује се на застарелост тужбе због неоправданог обogaћења — 85

— одређује пословну меничну способност — 97

Трошкови — видети **„Без трошкова“**

— наплата при регресу — 47, 48, 49

— за умножене примерке — 63

— протестни — 75, 76

— због протеста нестале менице — 91

Тужба — приговори на меничну тужбу — 16

— против акцептанта — 27

— регресна — 46, 47, 48

— застарелост — 78, 79, 80, 81, 82

— прекида застарелост — 79, 80

— немогућност подизања тужбе обуставља ток застарелости — 81, 82

— због неоправданог обogaћења — 85

— не мора се дизати за продају залогa — 86

— право на тужбу је основ за вршење права придржаја — 87

Узансе места плаћање — одређују вредност страног новца — 40

Укинути закони — видети **Ранији закони**

Умножавање — видети **Примерци умножени**

Упућивање — видети **Теорија Упућивања**

Уредба — о заводима за обрачунавање — 37

— о сукобу закона о вишој сили — 53

— о поштама као протестној власти — 70

— о упрошћавању протеста за менице до 500 дин. — 77

— о празницима — § 112

Услови индосамента — „не по наредби“ — 10, 14, 19

- индосамент мора бити безуслован — 11
- не сме бити делимичан — 11
- не сме бити „на доносиоца“ — 11
- смањење одговорности — 14
- забрана даљег преноса — 14
- „вредност за наплату“ — 17
- „вредност за обезбеђење“ — 78

Уступање менице грађанско — код меница „не по наредби“ — 10
 — код меница пренетих после рока за протест због не-
 исплате — 19

Цесија — видети **Уступање**

Част (54—62) — видети **Акцептирање за част**
 — видети **Исплата за част**

Чиновник протестни (71—76) — видети **Протестни чиновник**

Штамбил — знак неписменог лица — 98

Штета — због пропуштења нотификације протеста — 44
 — коју нанесе протестни чиновник — 71
 — тужба за неоправдано обогаћење — 85

РЕГИСТАР

ЧЕКОВНОГ ЗАКОНА

— Бројеви означени после паузе значе § Чек. Зак. на који се упућује —

— Пошто врло велики број прописа Меничног Закона важи за чек, то се препоручује читаоцима да и за чек консултују регистар Меничног Закона и виде у §-у 23 Чек. Зак. да ли тај пропис Мен. Зак. важи и за чек. —

Авал — **Авалиста** — авалиста код чека на доносиоца — 8
 — трасат не може дати авал — 10
 — регресна одговорност — 19
 — примена прописа Мен. Зак. — 23 т. 5

Азија — рок за подношење чека издатог ван Европе — 12 т. 3. и 4

Акцепт — **Акцептант** — нема чековно-правно дејство — 9
 — индосант чека не одговара за акцепт — 23 т. 4
 — акцептант није солидарни дужник — 23 т. 7
 — примена правила о вишој сили — 23 т. 8
 — код лажних и преиначених чекова — 23 т. 10
 — код протеста чека — 23 т. 12
 — акцепт чека и тужба због неоправданог обогаћења — 23 т. 13
 — при амортизацији чека — 23 т. 15
 — прописи Мен. Права о Ак. не важе за чек — 23 т. 17

Алонж — саставни део чека за чековно-правне изјаве — 19 т. 2.

Америка — види **Азија**

Амортизација чека — прописи Мен. Права — 23 т. 15

Аустралија — види **Азија**

Африка — види **Азија**

Банка — **Банкар** — једино могу бити трасати чека — 2, 3
 — ако трасат није банка нема чека — 3

- трасант мора имати код трасата покриће — 4
- кад сме исплатити чек — 14
- кад не сме исплатити чек — 15
- како исплаћује чек — 16
- једино може наплатити прецртан чек — 17, 24
- код чекова „само за обрачун“ — 18
- видети **Трасат**
- „Без трошкова“ (напомена) — прописи Мен. Зак. важе за чек — 23 т. 7
- Брисање индосамената** — прописи Мен. Зак. важе за чек — 23 т. 7
- Битни састојци чека** — набрајање — 1, 2, 3
 - који се претпостављају — 3
 - не могу се дописивати после издања — 23 т. 4
- Безусловност** — чек је безусловни упут на плаћање — 1 т. 2
 - код индосамената чека — 8
- Брисање прецртаја** — новчана казна — 24 т. 4
- Ваневропске земље** — видети **Азија**
- Ванпарнични поступак** — код фискалних казни — 26
- Виђење** (чек по виђењу) — плативост чека — 11
 - рок за подношење чека — 12, 13
 - опозивање чека — 15
 - ако чек није поднет — 19
 - ако чек није покривен — 26
- Виша сила** — примена прописа Мен. Зак. — 23 т. 8
- Временски сукоб закона** — који се ранији закони укидају — 29
 - који се ранији закони замењују — 30
 - кад овај Закон ступи у живот — 31
- Готов новац** — предмет обвезе код чека — 1
 - да се не исплаћује по чеку за обрачун — 18
 - видети **Свота**
- Датум издања** — битни састојак чека — 1, 3
 - утиче на рок за подношење на исплату — 12
 - код сукоба календара — 13
 - ако се не стави или ако је лажан — 24 т. 1 и 2
- Датум подношења на плаћања** — како се израчунава — 12
 - ако постоји сукоб календара — 13
- Делимична исплата** — може се одбити — 16
 - видети **Исплата**
- Делимични индосамент** — код чека је ништаван — 8

- Доносилац** (чек на доносиоца) — кад се може издати — 5
 - не може се индосирати — 7
 - ништаван је индосамент „на доносиоца“ — 8
 - може се авалирати — 8 ст. IV
 - не може се умножавати — 20
- Допуњавање састојака** — за чек не важи Мен. Зак. — 23 т. 4. и 10
- Доспелост чека** — није битни састојак — 1
 - чек се не плаћа по виђењу — 11
 - рок за подношење на исплату — 12, 13, 15, 19
 - ако постоји сукоб календара — 13
 - опозивање чека — 15
 - ако се чек не исплати о року — 19
 - прописи Мен. Зак не важе — 23
 - ако нема покрића — 25
 - застарелост фискалних казни — 25
- Друштво** — које може бити трасат чека — 2
 - исплата прецртаног чека — 17, 24
 - клаузула „и друштву“ — 17, 24
- Европа** — чекови издати у Европи, рок за подношење — 12, 13
- Забрана** — исплате у готовом новцу — 18
- Заводи за обрачунавање** — као место подношења чека — 12
 - код чекова „само за обрачун“ — 18, 19, т. 3.
 - уверење **З. з. об.** замењује протест — 19 т. 3
 - одредиће се уредбом — 23 т. 6
- Закон** — Казнени Законик — 26
 - Менични Закон — 23, 27, 28
 - укинати и замењени — 29 и 30
 - овај ступа у живот — 31
 - видети **Временски Сукоб Закона**
 - видети **Териториални Сукоб Закона**
- Залога** — примена прописа Мен. Права — 23 т. 14
- Замена казне** — видети **Затвор**
- Застарелост чека** — рокови — 21
 - не гаси тужбу из основног посла — 22
 - прописи Мен. Права — 23 т. 12
 - покретања поступка по званичној дужности — 26
 - судско остварење регресних захтева — 27
- Затвор** — место новчане казне — 25, 26
- Заступник** — код завода за обрачунавање — 12, 18
 - код чекова „само за обрачун“ — 18
 - неистинити, пропис Мен. Права — 23 т. 3

Извештавање — о опозиву чека — 15

— прописи Мен. Права — 23 т. 7

Издавалац чека — видети **Трасант**

Издање чека — видети **Битни састојци**

Издања чека датум — видети **Датум...**

Издања чека место — је битни састојак — 1

— ако се не стави — 3

— одређује рок за подношење на исплату — 12

— ако се разликује календар места издања и места плаћања — 13

— ако је у другој земљи него место плаћања чек се може умножавати — 20

Изјава — о акцепту чека — 9

— авала чека — 10

— „само за обрачун” — 18

— трасата која замењује протест — 19

Ималац чека — непокривеног чека — 4

— може одбити делимичну исплату — 16

— може ставити прецртај — 17, 18, 24 т. 4

— може забранити исплату у готову — 18

— може вршити регрес — 19, 21, 27

— његови регресни захтеви застаревају — 21, 27

— може дизати тужбу из основног посла — 22

— примена прописа Мен. Права — 23

— без, или без правог, датума — 24 т. 2

— не сме брисати прецртај — 24 т. 4

— може тражити осуду по фискалним кривицама — 26

Име ремитента — издавање чека на име — 5

— опозив чека на име — 15 т. 2

— чек на име може се индосирати — 6

Индосамент — **Индосант** — који се чек може преносити — 7

— какав мора бити пренос — 8

— регрес против индосанта — 19, 21

— застарелост регреса — 21

— одговорност по тужби из основног посла — 22

— прописи Мен. Права — 23 т. 4

— чек без, или без правог, датума — 24 т. 2

Иностранство (издање или плаћање чека у) — ко може бити трасат — 2

— кад се подноси чек на исплату — 12

— сукоб календара — 13

— који се чекови могу умножавати — 20

— прописи Мен. Зак. о сукобу закона — 23 т. 16

Исплата чека — место плаћања битни састојак — 1, 3

— покриће — 4, 15, 25

— коме се плаћа — 5, 7

— трасант одговара за ис. ч. — 6, 19, 23 т. 7

— кад се сматра извршеном — 8 посл. став, 16, 23 т. 7

— може се обезбедити авалом — 10

— бива по виђењу — 11, 12

— рок за подношење на ис. ч. — 12, 13, 15, 16, 26

— кад се сматра да је тражена — 12

— ако трасант умре или онеспособи — 14

— кад се може опозвати — 15

— делимична — 16

— прецртаног чека — 17, 24 т. 4

— чека за обрачун — 18

— ако се не изврши — 19

— умноженост чека — 20, 23 т. 9

— видети **Заводи за обрачунавање**

— прописи Мен. Права — 23 т. 6 и т. 9

— у страној монети — 23 т. 6

— лажног 23 т. 10

— без датума — 24 т. 2

Јавна исправа — као доказ о протесту — 19 т. 1. и 3.

Језик — на коме се може чек издати — 1 т. 1

Казне — фискалне због неправилних чекова — 24, 25

— ко изриче — у чију корист — 26

— видети **Затвор**

Казнени Заксник — видети **Закон**

Камата — не може се одредити у чеку — 3, 23 т. 7

Клаузула чековна — је битни састојак — 1

Конто — ко може користити чек „само за обрачун” — 18

Кривични прописи — видети **Казне**

Лажни чек — прописи Мен. Зак. и одговорност — 23 т. 10

Менични Заксн — видети **Закон**

Место издање чека — видети **Издања чека место**

Место плаћања чека — је битни састојак — 1, 3

— по своме закону одређује ко може бити трасат — 2

— ако није означено — 3

— одређује кад трасат може индосирати чек — 8

- одређује рок за подношење на исплату — 12, 13
- сукоб календара између места издања и места плаћања — 13
- код чекова „за обрачун“ — 18
- ако је у иностранству — 2, 12, 13, 20
- одређује могућност умножавања — 20

Надлежност судска — за новчане казне — 26

- за регресне захтеве — 27

Накнада штете — ако трасат не исплати неопозвани чек, ма и после рока — 15

- ако трасант небанкару исплати прецртани чек — 17
- ако се за готово исплати чек „само за обрачун“ — 18
- због пропуштања дилigentних радњи — 22
- због неистинитих и лажних чекова — 23 т. 10
- због непокривеног чека — 25

Намештеници трасантови — ако издаду лажан или преиначе чек — 23 т. 10

Намира (Признаница) о исплати чека — индосамент на трасата — 8

- код потпуне или код делимичне исплате — 16
- примена Мен. Зак. — 23 т. 7

Наредба (чек по наредби) — може се издати — 5

- по својој наредби — 5
- може се индосирати, само ако није „не по наредби“ — 7
- може се опозвати — 15
- прецртан чек — 17
- чек за обрачун — 18
- може се умножавати — 20

Неисплата чека — протест — 19

- видети **Исплата**

Неистинит датум — видети **Датум издања**

Неоправдано обогаћење — тужба — 23 т. 13

Непокривен чек — чек се плаћа из покрића — 1 т. 3

- се не сме издавати, повлачи одговорност трасанта за потпуно задовољење — 4 и 25
- после опозива — 15
- повлачи новчану казну — 25, 26

„Не по наредби“ (чек) — у коме је облику преносив — 7

Неспособност — бити трасат — 2, 3

- бити трасант, ако нема покрића — 4
- трасанта после издања чека — 14

- дејство чековне неспособности — 23 т. 2. и 17.

Новац — видети **Готов новац**

Новине („Службене Новине“) — објављивање Чек. Зак. — 31.

Новчане казне — видети **Казне**

Нотификација — видети **Извештавање**

Обвезна сила закона — видети **Новине**

Обезбеђење — видети **Авал**

Облик чека — прописивање састојака — 1

- без којих састојака не важи — 2
- не може се допуњавати — 23 т. 4

Обнародовање Закона — видети **Новине**

Обогаћење — видети **Неоправдано обогаћење**

Обрачун (чек „Само за обрачун“) — издавање и дејство — 18

- протестовање — 19

Обрачунавање — видети **Заводи за обрачунавање**

Одговорност — трасанта ако је чек без покрића — 4, 25, 26

- трасанта за исплату — 6, 19, 21, 22, 23 т. 7 и 10
- потписника чека „на доносиоца“ — 8, 10, 19
- акцептанта чека — 9
- авалисте — 10, 8, 19, 21, 23 т. 5 и 7
- трасата ако трасант умре, онеспособи или падне под стечај — 14
- трасата ако се чек опозове — 15
- трасата да се осигура о исплати — 16
- трасата за исплату прецртаног чека — 17
- трасата за исплату чека за обрачун — 18
- индосаната, трасанта и авалисте за регресна права — 19, 21, 22, 23 т. 7
- застарелост — 21, 22
- индосаната — 19, 21, 22, 23 т. 4 и 7
- трасанта за своје намештенике — 23 т. 10
- кривична — 24, 25, 26

Означење да је чек — видети **Клаузула чековна**

Опозивање чека — кад може бити — 15

- казна, ако се покриће изузме раније — 25

Опозивање није могуће код — клаузуле „само за обрачун“ — 18

- прецртаја — 17, 24 т. 4

Општа наређења — Мен. Зак. важе за чек — 23 т. 17

Општи прецртај — како гласи, дејство — 17

- казна ако се избрише — 24, 26

Основни посао — подизање тужбе — 22

- тужба из основног посла искључује тужбу због нео-
правданог обогаћења — 23 т. 13
- Отплата** — видети **Делимична исплата**
- Парница** — видети **Надлежност**
 - видети **Одговорност**
- Плативост** — видети **Доспелост**
 - видети **Казне**
- Плаћање** — видети **Исплата**
 - видети **Датум подношења**
 - видети **Место плаћања**
- Подношење чека на исплату** — рок за подношење на исплату
 - 12, 13, 21
 - по истеку рока или по опозиву — 15
 - са прецртајем — 17
 - са ознаком „само за обрачун“ — 18
 - неуспело, повлачи вршење регреса — 19, 21, 22, 25
 - застарелост — 21
 - пропуштено — 15, 21, 22
 - ако је чек непокривен — 25, 26
- Покриће** — видети **Непокривен чек**
- Попуњавање** — изостављених састојака — 23 т. 4
- Посебни прецртај чека** — у чему се садржи — 17
 - не може се опозвати — санкција (новчана казна) — 24
- Поступак** — казнени — 26
 - регресни — 27
- Потврда о исплати** — видети **Намира**
- Поштанска Штедионица** — може бити трасат — 2
- Пребрисавање** — индосамената са чека — 23 т. 7
- Предмет обвезе** — видети **Готов новац**
- Предузеће** — које може бити трасат — 2
 - ако трасат има више предузећа — 8
 - трасантово одговара за намештенике који рукују че-
ком — 23 т. 10
- Преиначени чекови** — одговорност за штету — 23 т. 10
- Прелазна наређења** — 28 до 31
- Препис чека** — не може се протестовати — 23 т. 11
- Прецртај** — видети **Посебни прецртај чека** и **Општи прецртај**
- Придржај** — правила Мен. Зак. — 23 т. 14
- Признаница** — види **Намира**
- Проглашавање** — види **Новине**
- Промулгација** — види **Новине**

- Протест** (Протестни регистар и рок) — због неисплате — 19
 - правила Мен. Зак. — 23 т. 11
- Професионална** — одговорност трасанта — 23 т. 10
- Публикација** — видети **Новине**
- Радња** — видети **Предузеће**
- Рачун** — види **Кonto**
- Регистар** — види **Протест**
- Регрес** (Регресна свота) — кад се може вршити и против кога
 - 19
 - застарелост — 22
 - остаје тужба чак и ако регресна тужба застари —
22, 23 т. 13
 - прописи Мен. Права — 23 т. 7
 - надлежност и поступак — 27
- Ремитент** — ко може бити — 5
 - ако није добио чек у руке, чек се може опозвати — 15
- Рок** — видети — **Опозивање**
 - видети **Протест**
 - видети **Подношење**
- Садржај чека** — видети **Битни састојци**
- „Само за обрачун“** — видети **Обрачун**
- Састојци** — видети **Битни састојци**
- Свота чековна** — битни састојак — 1, 3
 - кад се плаћа делимично — 16
 - граница висине накнаде штете код прецртаних че-
кова — 17
 - исто, код чекова само за обрачун — 18
 - разлике у своти — 23 т. 1
 - висина регресне своте — 23 т. 7
 - као основица новчане казне — 24, 25, 26
- Службене Новине** — види **Новине**
- Смрт трасанта** — без дејства на исплату чека — 14
- Солидарност** — начело одговорности — 23 т. 7
- Средоземног Мора обале** — као место издања чека — 12
- Статути** — одређују способност бити трасат — 2
- Стечај трасанта** — дејство на исплату чека — 14
- Ступање у живот** — Чековног Закона — 31
- Суд** — тужба суду као полазни рок застарелости — 21, 23 т. 12
 - тужба из основног посла — 22
 - протести — 19, 23 т. 11
 - тужба због неоправданог обогаћења — 23 т. 13

- казне за неправилне чекове — 24, 25, 26
- судско остваривање регресних захтева — 27.

Сукоб Закона — видети **Временски С. 3.**

- видети **Териториални С. 3.**

Текући број — умноженог примерка — 20

Териториални сукоб закона — ко може бити трасат — 2

- рок подношења на исплату — 12
- сукоб календара — 13
- прописи Мен. Права — 23 т. 16

Трасант — његов потпис је битни састојак — 1, 3

- без потписа његовог нема чека — 3
- мора имати покрића код трасата — 4, 25, 26
- може бити и ремитент — 5
- кад може бити и трасат — 5
- одговара за исплату — 6
- може ставити „не по наредби“ — 7
- његови су авалисти сви потписници чека „на доноси-оца“ — 8
- дејство његове смрти, неспособности и стечаја — 14
- кад може опозвати чек — 15
- може прецртати чек — 17, 24 т. 4, 26
- може забранити исплату готовим новцем — 18
- регресна одговорност — 19, 21
- издаје умножени чек — 20
- застарелост његове регресне одговорности — 21
- одговорност по тужби из основног посла — 22
- одговорност за своје намештенике — 23 т. 10
- одговорност по тужби због неоправданог обogaћења — 23 т. 13
- одговорност ако изда чек без датума — 24 т. 1, 26
- одговорност ако вуче чек на небанкаре — 24 т. 2, 26

Трасат — означање је битни састојак — 1, 3

- ко може бити — 2
- мора имати код себе трасантово покриће — 4
- кад може бити исто лице са трасантом — 5
- не може индосирати чек — 8
- не може дати авал — 8, 11
- ако је индосамент на њега — 8
- ако има више предузећа — 8
- не може дати акцепт — 9
- кад му треба презентирати чек — 12, 13, 19

- кад дозна да је трасант пао под стечај — 14
- његова дужност у случају опозива чека — 15
- његова обазривост при исплати чека — 16, 15, 17, 18, 19, 23 т. 10, 24 т. 2
- његова дужност код прецртаног чека — 17
- његова дужност код чека „само за обрачун“ — 18
- његова изјава да поднет чек није исплатио — 19
- његов ризик при исплати лажног чека — 23 т. 10
- одговорност због исплате чека без (или са лажним) датума — 24 т. 2, 26

Трошкови — види „Без трошкова“

Тужбе — регресна — 19, 21, 23 т. 7, 27

- из основног посла — 22
- због неоправданог обogaћења — 23 т. 13
- кривичне — 24 до 26

Умножавање чека — специални прописи — 20

- прописи Мен. Права — 23 т. 9

Упут — видети **Безусловност**

Услов — видети **Безусловност**

Уступљење — видети **Цесија**

Фалсификат — видети **Преиначени чекови**

Фирме — видети **Банка**

Цесија — чекова „не по наредби“ — 7

Црно Море — видети **Средоземно Море**

Црте преко чека — видети **Прецртај**

Чековна клаузула — видети **Клаузула чековна**

Чековна свота — видети **Свота**

Штета — видети **Накнада штете**

ДОДАТАК

ТАКСА КАО БИТНИ ЕЛЕМЕНАТ МЕНИЦЕ И ЧЕКА

Сматрамо за нужно да дамо неколико основних напомена о значењу фискалног елемента у издавању менице и чека.

Док материални закони о меници и чеку не говоре о плаћеној такси као битном елементу за постојање менице или чека, дотле за меницу имамо као основни текст који регулише ово питање чл. 40. Закона о Таксама, који гласи:

„За оне вредности таксених марака, за које постоје таксене хартије, не могу се употребљавати таксе које се лепе, и писмена и исправе таксиране противно овоме наређењу немају никакве вредности, осим ако се докаже, да се ове таксене хартије код продавца нису могле набавити.

Али на менице есконтоване или заложене код новчаних завода не може се ни у ком случају такса у маркама лепити, сем случаја кад меница гласи на суму за коју менични бланкет не постоји. Менице таксиране противно овом наређењу немају законске вредности“.

Ту се уноси у Менично Право да издавање менице мора бити учињено на меничном монополском бланкету, јер је у чл. 38. Зак. о Таксама предвиђено:

„Таксених марака или хартијом с утиснутом марком има ових врсти:

а) марака...

б) хартија са утиснутом марком...

в) меница од... (побројане цене од 0.60 редом до 720 дин.)

Свака врста..."

Дакле менични бланкети уведени су по чл. 38 Зак. о Таксама, а по чл. 40 истог Закона такса за вредности за које постоје бланкети не може се на њих лепити, већ се бланкети морају употребљавати, јер иначе менице „таксиране противно овом наређењу немају никакве вредности“... Тако нам се намеће као једино могући закључак решење да је код нас, по правилу (подвлачимо то „по правилу“) издавање менице на монополисаном бланкету апсолутни услов за њено постојање. Његово попуштање представља један недостатак који се не може доцније вализирати накнадним полагањем, ма и казнене, таксе. — Изузетке видети за менице преко 500.000 дин., за менице издате у местима где нема бланкета и за менице издате на страни уз Т. Бр.: 31 који је ниже наведен. Ови изузетци нагнали су ме да кажем, **по правилу.**

На супрот меници чек се — сем ако је трасат Поштанска Штедионица — за сада још не мора издавати на таксираној хартији. Ту хартију, и поред законског овлашћења из ст. III члана 38 Зак. о Таксама Министар Финансија још није увео. Према томе плаћена такса не представља битни елеменат. Чек, и нетаксиран, може бити правоваљан само повлачи фискалну казну по чл. 51.

Ми овде у продужењу доносимо само оне ставове Таксене Тарифе који имају непосредне везе са издавањем менице и чека и прибављањем протеста, а не и остале ставове који се односе само и искључиво на тражења, тужбе и т. д. код суда и власти, у колико се то заснива на меници и чеку.

Ти ставови који се тичу издавања менице, чекова и протеста су ови:

Т. Бр.: 31. — На све врсте меница без обзира да ли су издате у земљи или на страни, ако им је плаћање у земљи, као и на менице издате у земљи без обзира да ли

се имају платити у земљи или на страни и без обзира на које су време издате, плаћа се:

до	30)	дин.	60)	дин.	90)	дин.	120)	дин.	150)	дин.	180)	дин.	210)	дин.	240)	дин.	270)	дин.	300)	дин.	330)	дин.	360)	дин.	390)	дин.	420)	дин.	450)	дин.	480)	дин.	510)	дин.	540)	дин.	570)	дин.	600)	дин.
преко	300	до	600	дин.	900	дин.	1200	дин.	1500	дин.	1800	дин.	2100	дин.	2400	дин.	2700	дин.	3000	дин.	3300	дин.	3600	дин.	3900	дин.	4200	дин.	4500	дин.	4800	дин.	5100	дин.	5400	дин.	5700	дин.	6000	дин.
"	600	"	1200	"	1800	"	2400	"	3000	"	3600	"	4200	"	4800	"	5400	"	6000	"	6600	"	7200	"	7800	"	8400	"	9000	"	9600	"	10200	"	10800	"	11400	"	12000	"
"	1200	"	2400	"	3600	"	4800	"	6000	"	7200	"	8400	"	9600	"	10800	"	12000	"	13200	"	14400	"	15600	"	16800	"	18000	"	19200	"	20400	"	21600	"	22800	"	24000	"
"	2000	"	3200	"	4400	"	5600	"	6800	"	8000	"	9200	"	10400	"	11600	"	12800	"	14000	"	15200	"	16400	"	17600	"	18800	"	20000	"	21200	"	22400	"	23600	"	24800	"
"	3200	"	5000	"	6800	"	8600	"	10400	"	12200	"	14000	"	15800	"	17600	"	19400	"	21200	"	23000	"	24800	"	26600	"	28400	"	30200	"	32000	"	33800	"	35600	"	37400	"
"	5000	"	7800	"	10600	"	13400	"	16200	"	19000	"	21800	"	24600	"	27400	"	30200	"	33000	"	35800	"	38600	"	41400	"	44200	"	47000	"	49800	"	52600	"	55400	"	58200	"
"	6800	"	10400	"	14000	"	17600	"	21200	"	24800	"	28400	"	32000	"	35600	"	39200	"	42800	"	46400	"	50000	"	53600	"	57200	"	60800	"	64400	"	68000	"	71600	"	75200	"
"	10400	"	14000	"	17600	"	21200	"	24800	"	28400	"	32000	"	35600	"	39200	"	42800	"	46400	"	50000	"	53600	"	57200	"	60800	"	64400	"	68000	"	71600	"	75200	"	78800	"
"	14000	"	20000	"	26000	"	32000	"	38000	"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"
"	20000	"	26000	"	32000	"	38000	"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"
"	26000	"	32000	"	38000	"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"	140000	"
"	32000	"	38000	"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"	140000	"	146000	"
"	38000	"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"	140000	"	146000	"	152000	"
"	44000	"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"	140000	"	146000	"	152000	"	158000	"
"	50000	"	56000	"	62000	"	68000	"	74000	"	80000	"	86000	"	92000	"	98000	"	104000	"	110000	"	116000	"	122000	"	128000	"	134000	"	140000	"	146000	"	152000	"	158000	"	164000	"
"	60000	"	70000	"	80000	"	90000	"	100000	"	110000	"	120000	"	130000	"	140000	"	150000	"	160000	"	170000	"	180000	"	190000	"	200000	"	210000	"	220000	"	230000	"	240000	"	250000	"
"	70000	"	80000	"	90000	"	100000	"	110000	"	120000	"	130000	"	140000	"	150000	"	160000	"	170000	"	180000	"	190000	"	200000	"	210000	"	220000	"	230000	"	240000	"	250000	"	260000	"
"	80000	"	90000	"	100000	"	110000	"	120000	"	130000	"	140000	"	150000	"	160000	"	170000	"	180000	"	190000	"	200000	"	210000	"	220000	"	230000	"	240000	"	250000	"	260000	"	270000	"
"	90000	"	100000	"	110000	"	120000	"	130000	"	140000	"	150000	"	160000	"	170000	"	180000	"	190000	"	200000	"	210000	"	220000	"	230000	"	240000	"	250000	"	260000	"	270000	"	280000	"
"	100000	"	110000	"	120000	"	130000	"	140000	"	150000	"	160000	"	170000	"	180000	"	190000	"	200000	"	210000	"	220000	"	230000	"	240000	"	250000	"	260000	"	270000	"	280000	"	290000	"
"	125000	"	150000	"	175000	"	200000	"	225000	"	250000	"	275000	"	300000	"	325000	"	350000	"	375000	"	400000	"	425000	"	450000	"	475000	"	500000	"	525000	"	550000	"	575000	"	600000	"
"	150000	"	175000	"	200000	"	225000	"	250000	"	275000	"	300000	"	325000	"	350000	"	375000	"	400000	"	425000	"	450000	"	475000	"	500000	"	525000	"	550000	"	575000	"	600000	"	625000	"
"	175000	"	200000	"	225000	"	250000	"	275000	"	300000	"	325000	"	350000	"	375000	"	400000	"	425000	"	450000	"	475000	"	500000	"	525000	"	550000	"	575000	"	600000	"	625000	"	650000	"
"	200000	"	225000	"	250000	"	275000	"	300000	"	325000	"	350000	"	375000	"	400000	"	425000	"	450000	"	475000	"	500000	"	525000	"	550000	"	575000	"	600000	"	625000	"	650000	"	675000	"
"	250000	"	300000	"	350000	"	400000	"	450000	"	500000	"	550000	"	600000	"	650000	"	700000	"	750000	"	800000	"	850000	"	900000	"	950000	"	1000000	"	1050000	"	1100000	"	1150000	"	1200000	"
"	300000	"	350000	"	400000	"	450000	"	500000	"	550000	"	600000	"	650000	"	700000	"	750000	"	800000	"	850000	"	900000	"	950000	"	1000000	"	1050000	"	1100000	"	1150000	"	1200000	"	1250000	"
"	350000	"	400000	"	450000	"	500000	"	550000	"	600000	"	650000	"	700000	"	750000	"	800000	"	850000	"	900000	"	950000	"	1000000	"	1050000	"	1100000	"	1150000	"	1200000	"	1250000	"	1300000	"
"	400000	"	450000	"	500000	"	550000	"	600000	"	650000	"	700000	"	750000	"	800000	"	850000	"	900000	"	950000	"	1000000	"	1050000	"	1100000	"	1150000	"	1200000	"	1250000	"	1300000	"	1350000	"

меничног бланкета, сем случаја кад меница гласи на суму на коју менични бланкет не постоји. Ако се не употреби прописани менични бланкет, или ако се за менице, које гласе на већу суму и за које не постоји бланкет, не доплати на прописани начин остатак таксе, сматраће се да такса у опште није плаћена и издавалац и прималац ако сам не пријави неисправност, казниће се двадесетоструким износом целокупне таксе, поред редовне таксе. У случају неплаћања таксе из 1-ве и 2-ге напомене, казниће се овом казном оно лице у чијим се рукама меница нађе.

Таксени и Пристојбени Правилник, чл. 54:

1. Такса за меничне обвезе издана у земљи, плаћа се једино употребом таксене хартије — меничним бланкетом (Т. Бр. 31.).

3. Меничне обвезе у суми преко 500.000.— дин. прописана такса плаћа се употребом меничног бланкета за суме од 500.000 дин., а остатак таксе плаћа се у таксеним маркама које лепи надлежство надлежно за протест менице или надлежна финан. власт (осим финан. контроле), на предњој страни менице на празном простору где је означена вредност менице, али тако да се означена вредност не покрије, а ништи својим печатом и исписивањем преко марке датума и броја са тражења за поништавање и то најдаље истог дана кад је и меница издана. Све ово има дотични чиновник потписивати. Ово се долепљивање марака може извршити само пре потписивања жираната. Ако на предњој страни не буде довољно простора може се лепљење и ништење продужити на полеђини при самом врху менице. У том циљу мора се увек поднети писмена молба, за коју се не плаћа никаква такса, и која се мора завести у деловодни протокол.

3. Ако се за менице издана у земљи не употреби прописан монополисан менични бланкет, или ако се према суми не употреби одговарајући менични бланкет или се за менице које гласе за већу суму (преко 500.000 динара) и за које не постоји бланкет не доплати остатак таксе на начин и време прописано у претходној тачки овог члана, сматраће се да такса уопште није плаћена и казниће се двадесетоструким износом целокупне таксе, која одговара суми на коју меница гласи, поред редовне таксе. Прималац се

овом казном неће казнити само у случају ако по пријему неисправно таксираних меница одмах достави надлежној власти, да по овом пропису није поступљено, него ће се казнити издавалац.

4. Менице које су издана на страни, којима је и плаћање на страни, кад се унесу у земљу и пуне у саобраћај, или су унете у земљу искључиво ради наплате без суделовања власти плаћају на име таксе, без обзира на вредност, 5 дин.

5. На менице издана на страни, којима је плаћање на страни, а које ће се пустити у земљу у саобраћај, лепи се такса од 5 дин. на месту где се исписује пренос, а ништи исписивањем преноса преко марке. А кад се ове менице уносе у земљу само ради наплате без суделовања власти ова се такса од 5 динара лепи на празном месту где је означена вредност менице а ништи исписивањем имена и датума преко марке.

6. За непоступање по прописима тач. 4 и 5 овога члана казна је двадесетострука наплаћена такса, поред редовне таксе

7. За менице издана на страни са плаћањем на страни када се на њима накнадно означи да се имају платити у земљи, или се тражи суделовање власти или када треба да дође на ма који начин пред власт, мора се претходно платити такса на начин прописан у тач. 2 овога члана и то у случају ако полеђина менице није исписана. Ако је пак исписана онда се такса лепи и ништи испод самог последњег текста на полеђини. Ако се такса не плати на овај начин казниће се лице у чијим се рукама налази таква меница двадесетоструким износом целокупне таксе, поред плаћања редовне таксе, ако се по таквој меници одмах по означању да се има платити у земљи, или пре употребе код државне или аутономне власти не плати такса.

8. Ако је меница издана у инострану монети ова ће се претворити у динаре по курсу, који буде одређен за дотични месец и према одговарајућој суми у динарима такса ће се наплатити.

9. Ако извесно лице није у могућности добити већи менични бланкет за одговарајућу суму, дужно је представити надлештву које врши продају ових бланкета, тамо се о томе саслушати и тражити да му се на меници, која не од-

говара прописима из тач. 2 и 3 овога члана, прилепи и поништи такса по предњим прописима и означи да: "код продаваца у Н (место) и Н (надлештво) није било ових бланкета (односно бланкета одговарајуће вредности), те је с тога овај употребљен. Бр. ..., датум, место, потпис чиновника."

10. Прописи Закона од 8. марта 1878 године Л. Држ. 3., Бр. 16 за Словенију и Далмацију: под одељком II, као и из одељка V што се односи на менице, не важе.

Т.Бр.: 32 — На есконтне листе 2.— дин.

Таксени и Пристојбени Правилник, чл. 54:

1. Такса на есконтне листе по Т.Бр. 32 таксене тарифе плаћа се употребом таксене хартије.

2. Новчани заводи дужни су уза сваку меницу имати и попуњену есконтну листу.

3. На полеђини сваке ове листе завод је дужан да стави број одговарајуће менице и да је у својој архиви чува пет година.

Т.Бр. 33. — За потврде или признанице, којима се потврђује пријем сопствене суме или предмета у име своје или у име другог — осим признаница у банкарским пословима између приватних лица из Т.Бр. 36 — плаћа се такса по вредности примљеног предмета, од сто дин. ... 0.50 дин.

Кад се потврђује уз остатак извесне своте у исто време и пријем целе тражбине, такса ће се платити према суми целог износа који се потврђује.

2^о Напомена. — Признанице, којима се потврђује пријем суме у исправи, која је састављена о извесном правном послу и... не подлежу овој такси. Тако исто...

Овај члан односи се на намиру (признаницу) о исплати меничне односно чековне суме, с тим да ако се намира даје на самој исправи важи 2-а напомена.

Т.Бр. 36. — На чекове, бонове, признанице у банкарским пословима између приватних лица, плаћа се такса 0.50 дин.

Напомена. Код поштанских штедионица и поштанско-чековних завода наплаћиваће се на име ове таксе 0.10 дин.

Таксени и Пристојбени Правилник чл. 57:

1. Т.Бр. 35. Таксене Тарифе плаћа се такса на све чекове, бонове и признанице у банкарским пословима између приватних лица.

4. За чекове Поштанских Штедионица или поштанско-чековних завода наплаћиваће се свега 0.10 дин. и ова такса мора бити на чеку утиснута штампом. Док се, пак, то не учини, не смеју ни Поштанска Штедионица, ни поштанско-чековни заводи, ни једна пошта у Краљевини ни издати ни примити чек док на њему не буде прилепљена прописна такса. Свако противно поступање доставиће се Мин. Финансија ради даљег закон. поступка.

5. Прописи о таксирању и лепљењу из т. 6 чл. 55 овог Правилника важе и овде, а поништавање се врши или печатом новчаног завода или исписивањем преко марке речи „поништено“ са датумом кад је то учињено.

Т.Бр. 39. — На исправе о јемству, односно за акт којим се јемство подноси, плаћа се такса по вредности:

а) за осигурање државних дажбина, према износу дела осигурања за један месец од сто динара 0,30.

б) за остале исправе о јемству и кауције од сто динара 0,10.

2 Напомена. Ако се као јемство дају и примају државне хартије од вредности ова се такса на вредност тих хартија неће наплаћивати.

Ово вреди за главу XIII Мен. Зак. (§§-и 86—89) и у колико се тиче исправа о залози.

Ова би такса, по правилу, требала да се наплаћује и за авал, јер је и то јемство. Међутим пракса се, за авал на исправи (а он је сад једини могућ — § 30 Мен. Зак), задовољава таксом за издање исправе, ма да је то — држимо — неосновано.

Т.Бр.: 164. — За протест менице или других исправа због непријема или неисплате на време код надлежне власти или лица и то:

а. до 500 дин. закључно	5 дин.
б. преко 500 до 1000 дин. закључно	10 "
в. преко 1000 дин.	20 "

Напомена. Ако се протест издаје у више примерака наплатиће се за остале примерке половина горње таксе.

Таксени и Пристојбени Правилник, чл. 144:

1. За молбу којом се тражи протест плаћа се такса из ТБр. 1 Таксене Тарифе (а то значи 5 дин.).

2. Такса из ТБр. 164 Таксене Тарифе лепи се на акту кога надлежна власт или лице о протесту издаје.

3. Ако се акт о протесту издаје у више примерака, на првом примерку биће залепљена такса из ТБр. 164 под а., б. и в., а на осталим примерцима половина ове таксе. На тим осталим примерцима надлежна власт или лице мора назначити, који је то примерак по реду (други, трећи и т. д.).

САДРЖАЈ

	Страна
Предговор	3
Менични Закон	7
Први део — Трасирана меница	9
ГЛАВА I: <i>Облик и издање</i> (§ 1—9)	9
ГЛАВА II: <i>Индосаменти</i> (§ 10—19)	23
ГЛАВА III: <i>Акцептирање</i> (§ 20—28)	35
ГЛАВА IV: <i>Авас</i> (§ 29—31)	47
ГЛАВА V: <i>Доспелост</i> (§ 32—36)	48
ГЛАВА VI: <i>Плаћање</i> (§ 37—41)	54
ГЛАВА VII: <i>Регрес због неакцептирања и због неисплаће</i> (§ 42—53)	59
ГЛАВА VIII: <i>Иншверенција</i> (§ 54—62)	76
— I Акцептирање за част (§ 55—57)	78
— II Исплата за част (§ 58—62)	81
ГЛАВА IX: <i>Умножавање и преписи</i>	86
— I Умножавање (§ 63—65)	86
— II Преписи (§ 66—67)	89
ГЛАВА X: <i>Лажне и преиначене менице</i> (§ 68—69)	91
ГЛАВА XI: <i>Прошети</i> (§ 70—77)	94
ГЛАВА XII: <i>Застарелост</i> (§ 78—84)	104
ГЛАВА XIII: <i>Неоправдано обогаћење. Право залоге и придржаја</i>	111
— I Неоправдано обогаћење (§ 85)	111
— II Залога и придржај (§ 86—89)	112
ГЛАВА XIV: <i>Амортизација менице</i> (§ 90—93)	119
ГЛАВА XV: <i>Сукоби закона</i> (§ 94—96)	122
ГЛАВА XVI: <i>Општа наређења</i> (менична способност, обвезе неписмених и слепих, празници, рачунање рокова, почек, где се и кад врше менична чињења — § 98—102)	126
Други део: Сопствена меница (§ 103—106)	134
Трећи део: Прелазна и завршна наређења (§ 107—115)	137

Чековни закон

Издање и облик чека (§ 1—6)	145
Индосамент (§ 7—8)	164
Одговорност и плаћање (§ 9—18)	160
Регрес због неисплате (§ 19)	183
Умножавање (§ 20)	185
Застарелост (§ 21)	186
Тужбе из основног посла (§ 22)	188
Прописи Меничног Закона који вреде за чек (§ 23)	189
Казнени прописи и прописи о судском по- ступању (§ 24—27)	196
Прелазна и завршна наређења (§ 28—31)	201
Регистар Меничног Закона	293
Регистар Чековног Закона	227
Такса као битни елеменат менице и чека	239

Inv. 6
385/2